

For de mange, ikke for de få

Alternativt
statsbudsjett

2025

SV

SVs viktigste prioriteringer i alternativt budsjett

- 1 Ulikheten skal ned, velferden styrkes og folk skal få bedre råd
- 2 Vi skal kutte klimagassutslippene og ta vare på natur
- 3 Internasjonal solidaritet

Innhold

For de mange, ikke for de få	4
Ulikheten må ned	6
Nøkkeltall	9
Eksempelfamilier	10
SVs klimabudsjett 2025	12
Et rettferdig grønt skifte	14
Våre reformer: SFO, tannhelse og barnetrygd	18
Økonomisk trygghet til alle	20
Sterke handlekraftige kommuner	21
En boligpolitikk for de mange	22
Vi styrker helsevesenet	23
Utdanning for de mange	24
En god oppvekst	27
Kultur og medier: limet i samfunnet	28
Likestilling, diskriminering og antirasisme	29
Urfolk og nasjonale minoriteter	30
Rettsikkerhet i dyrtiden	31
Kampen mot vold og overgrep	32
Ungdomskriminalitet - en helhetlig respons	33
En human flyktningpolitikk	34
Internasjonal solidaritet i krisetid	36
Styrka nasjonal forsvarsevne	37
Tabeller	38

For de mange, ikke for de få

Dette er SVs alternative budsjett for 2025, et budsjett for de mange, ikke for de få. I møte med en mer urolig verden, med ei klimakrise som allerede tar liv og koster milliarder, og voksende ulikhet som skaper konflikt og slår sprekker i solidariteten og fellesskapet, må politikken og budsjettene være ansvarlige, solidarisk og framtidsrettet.

For SV betyr det at vi må bruke de store pengene til å løse de største og viktigste oppgavene. Tryggheten vår er avhengig både av at klimagassutslippene kuttes og omstillingen fra fossilt til fornybart er vellykket. Friheten til enhver er avhengig av at de økonomiske forskjellene blir mindre, og at fellesskapene og velferden styrkes.

Rettferdig grønn omstilling

Klimapolitikken må kraftig skjerpes dersom Norge skal nå klimamålene og være en del av det grønne skiftet. I dette budsjettet legger SV fram tiltak som vil bidra til at Norge kan nå klimamålene og gå gjennom en rettferdig grønn omstilling. Der regjeringas løsning er å kjøpe kvoter fra EU, vil SV heller bruke penger og innsats på å kutte utslipp og omstille i Norge. I dette budsjettet styrker vi punktutslippsprogrammet i Enova, Nysnø og SIVA for å omstille og styrke norsk industri og næringsliv. Vi øker CO2-avgiften, og tilbakefører inntektene til folk flest. Oljeindustrien har imidlertid betalt mindre for sine utslipp i 2024 enn i 2023, og SV øker derfor CO2-avgiften vesentlig på sokkelen og fjerner oljeselskapenes gunstige skattefordeler.

I tillegg fortsetter SV støtten til elektriske lastebiler og vrir bilavgiftene i mer klimavennlig retning, vi omstiller fiskeri og maritim sektor til nullutslipp og bygger opp hydrogenproduksjon,

og investerer mer i jernbane og kollektiv. Gjennom økte bevilgninger til Klimasats og Natursats, gir vi kommunene mulighet til å gjennomføre lokale tiltak for miljøet.

Naturkrise og tapet av norsk natur er alvorlig. I dette budsjettet ligger én milliard kroner mer til å ta vare på naturen, enn i regjeringas forslag. SV vil verne mer skog, kartlegge mer naturverdier og restaurere ødelagt natur.

Rettferdig fordeling

De økonomiske forskjellene i Norge er for store, og ulikheten vokser. De siste 20 årene har de lave lønningene i Norge falt, sammenlignet med den vanligste lønnen (medianlønnen), mens de høyeste lønningene har økt. De rikeste ti prosentene i Norge eier mer enn alle oss andre til sammen. Samtidig som vanlige folk fikk dårligere råd mellom 2020 og 2023 ble Norges 400 rikeste 63 prosent rikere.

SV vil ha et samfunn med små forskjeller. I dette alternative budsjettet gjør vi skattesystemet mer omfordelende, gjennom å sørge for at de med de største formuene og høyeste inntektene i større grad betaler skatt etter evne, mens folk flest med vanlige og lave inntekter får lavere skatt.

Gjennom flere grep, som økt utlånsramme i Husbanken, tilskudd til bygging av rimelige

utleieboliger og oppgradering og bygging av studentboliger, får vi et mer rettferdig boligmarked.

Flere får også bedre økonomi gjennom SVs forslag om å blant annet styrke barnetrygden med 202 kr i måneden for alle barn, gjennom økt studiestøtte og økt minstepensjon for enslige og redusert skatt på pensjon, økt fribeløp i uføretrygden og styrket ordning for arbeidsavklaringspenger.

Vi bygger også ut velferden. Gjennom tre milliarder kroner i frie midler til kommunene, får flere kommuner rom til å gi folk den velferden og tjenestene de trenger. Vi øker også bemanningen i landets barnehager med 1,2 milliarder kroner. I tillegg viderefører SV utrulling av våre velferdsreformer, med gratis halvdagsplass i SFO for alle fjerdeklassinger og billigere tannlege for 27-30-åringene.

Internasjonal solidaritet

Historisk mange mennesker er i dag på flukt. Tallet på mennesker som sulter og lever i ekstrem fattigdom øker, det er mer krig og konflikt, og behovet for nødhjelp er stort. Dette er tida for at Norge må vise solidaritet i praksis. Vi skal bistå det ukrainske folket og samtidig vise at det ikke betyr kutt i støtte til det globale sør. I vårt alternative budsjett bruker vi én prosent av nasjonalinntekten på bistand, og avviser regjeringens usolidariske kutt. Vi øker også bistanden til Gaza. Å kutte i langsiktig utviklingshjelp vil bare skape større behov for nødhjelp i årene som kommer. Norge må føre en mer solidarisk asyl- og flyktningpolitikk. SV vil at Norge skal ta imot 5000 kvoteflyktninger, som er det FN ber om av Norge, og relokalisere 100 flyktninger fra Sør-Europa.

Ulikheten må ned

Skatter og avgifter

I ei tid med altfor stor ulikhet og klimakrise må skattesystemet omfordele for å redusere den økonomiske ulikheten, gi inntekter til å opprettolde og bygge ut velferdsstaten, og bidra til å nå klimamålene.

SV foreslår derfor store endringer i inntektsskatten og utbytteskatten, slik at de som tjener under 800 000 kroner får betydelig mindre skatt i 2025, mens de som tjener over én million får betydelige økninger i skatten.

Formuesskatten gjøres mer progressiv gjennom økt bunndradrag, økt skatt for store aksjeformuer, og et nytt trinn med økt sats for formuer over 100 millioner kroner.

De siste årene har SV fått betydelige gjennomslag for å tette store skattehull, herunder den endrede utflyttingsskatten. I dette budsjettet foreslår SV flere grep for å gjøre skattesystemet mer rettferdig slik at en skattlegges etter evne, og ikke etter vilje. Vi øker skatten på bankenes overskudd, samtidig som vi bedrer konkurranseforholdet mellom de store bankene og de mindre sparebankene.

Vi reduserer også skatten for pensjonister, fiskere og sjømenn, øker frikortgrensen til 150 000 kroner og støtter regjeringens forslag om økning i fagforeningsfradraget.

Boligmarkedet i Norge er en motor for ulikhet, særlig fordi de som er kommet inn på boligmarkedet nyter godt av store skattefordeler og boligprisvekst. SV foreslår derfor en ny boligskatt for dyre boliger med verdi over ti millioner. Samtidig reduserer vi dokumentavgiften for førstegangskjøpere for å gjøre det rimeligere å kjøpe seg ny bolig.

For at vi skal nå klimamålene våre, må skattene og avgiftene endres slik at det blir dyrere å forurense, og billigere å velge grønt. Vi øker engangsavgiften på fossile biler for å sikre at flere velger å kjøpe elbil, samtidig som elbiler får reduserte avgifter blant annet gjennom å fjerne omregistreringsavgiften for elbil slik at det blir billigere å kjøpe elbil brukt. Regjeringens kutt i drivstoffavgifter har ingen omfordelende effekt, og vi går imot disse.

Vi øker også CO2-avgiften for å nå klimamålene, med mål om en CO2-avgift på 3500 kroner i 2030. Vi vil fortsette arbeidet med å få på plass en grønn folkebonus som kompenserer folk for økte miljøavgifter. I år foreslår vi å øke personfradraget i inntektsskatten med nesten dobbelt så mye som vår foreslåtte økning i miljørelaterte avgifter. I tillegg innfører vi momsfratak på reparasjon av klær, sko, husholdningsvarer, fritidsvarer og elektronikk.

Oljeselskapene er landets største forurenserne, men har relativt lave kostnader for sine utslipp og svært høy profitt. Skal Norge nå våre klimamål, må utslippene fra oljeindustrien mye raskere ned. Derfor øker SV CO2-avgiften på sokkelen og innfører i tillegg en omstillingsavgift på olje og gass, slik at kostnaden for å produsere olje og gass øker. Vi foreslår også å fjerne flere av skattefordelene til oljeselskapene. Slik får vi raskere tempo i omstillingen av Norge.

Fakta om ulikhet

- De økonomiske ulikhetene i Norge er store, og har økt de siste årene og tiårene.
- Det på tross av at det er ganske små økonomiske forskjeller mellom 90 prosent av befolkningen. Det er de aller, aller rikeste som står for den store veksten i ulikhet i Norge.
- Det er særlig de én prosent og 0,1 prosent rikeste som tjener enda mer, og betaler mindre skatt enn vi lenge har trodd. De superrike skjuler sine formuer i selskaper og skatteparadiser. Den økonomiske eliten av næringslivsledere og eiere blir stadig rikere og stikker fra resten. Rikdommen gir dem makt som de bruker til å til påvirke samfunnet og økonomien i en retning som er gunstig for dem og som øker ulikheten.
- Samtidig som de rike blir rikere, får vi også flere fattige. Mange har merket dyrtida på kroppen, og preger fortsatt den økonomiske situasjonen til mange husholdninger.
- Men mens vanlige folk fikk dårligere råd i dyrtida, har Norges 400 rikeste blitt 63 prosent rikere.
- De 2500 rikeste familiene eier like mye som de 1,5 millioner "fattigste" familiene i Norge. Det er tilsvarende ulikhet som om innbyggerne i Karasjok skulle eid like mye som alle i Oslo, Bergen og Trondheim til sammen.
- De aller rikeste betaler også en mindre andel skatt enn en lærer eller sykepleier.
- Mens Erna Solberg var statsminister, kuttet hun skattene for de rikeste med 36 milliarder kroner. På samme tid eksploderte antallet barn som vokser opp i fattigdom – de var tre ganger fler etter at Erna Solberg gikk av.
- Nå lover Erna Solberg å gi fire millioner i skatteuttak til hver av de 2400 rikeste i Norge. Vanlige folk kan se langt etter slike summer.
- SV vil heller sørge for at vanlige folk får bedre råd, og at de aller rikeste som betaler en svært liten andel skatt i dag, heller bør betale litt mer.
- 3 av 4 får lavere skatt med SVs forslag, og vi reduserer oljepengebruken. Det er kraften i omfordeling. Fra de som har mest, men betaler minst andel i skatt, til økt velferd og skatteuttak for det store flertallet.

Nøkkeltall

Nøkkeltall	
Økte utgifter	17,6 milliarder kroner
Andel av BNI til bistand	1 prosent
Økt skatt - 3 av 4 får skatteutt med SVs opplegg Medianinntekten (608 000 kr) får 4 088 kroner kutt i inntektsskatten i 2025	14 milliarder kroner
Økte avgifter	4,1 milliarder kroner
Sum skatter og avgifter	18 milliarder kroner
Redusert oljepengebruk	800 millioner kroner

Fordelingseffekt:

I tabellen under kan du se fordelingseffektene av vårt skatteopplegg, og hvordan det slår ut for ulike inntektsgrupper. Den viser gjennomsnittlig endring i skatt i forhold til skattereglene for 2024. Negative tall betyr mindre skatt. 3 av 4 får lavere skatt med SVs forslag enn de hadde i fjor og de vil få med regjerings forslag.

Bruttoinntekt	Antall personer	Skatt i kr. per person i 2024	Endret skatt på inntekt per person i kr. i 2025	Endret formuesskatt per person i kr. i 2025	Endret skatt i alt i 2025, SV
0-100 000 kr	308 414	1186	-200	431	229
100-200 000 kr	212 032	8131	-5723	650	-5077
200-250 000 kr	132 313	12 907	-4344	371	-3979
250-300 000 kr	201 327	18 643	-3071	248	-2826
300-350 000 kr	250 907	33 847	-5394	322	-5076
350-400 000 kr	288 410	52 091	-5810	327	-5488
400-450 000 kr	286 274	69 321	-5481	464	-5024
450-500 000 kr	272 173	86 307	-4419	592	-3834
500-550 000 kr	282 889	103 059	-4104	560	-3553
550-600 000 kr	273 471	118 792	-4059	653	-3416
600-700 000 kr	510 512	141 882	-4088	754	-3344
700-800 000 kr	423 614	174 274	-3160	1011	-2162
800-1 000 000 kr	507 315	229 478	-15	1676	1642
1-2 000 000 kr	547 240	406 143	13 089	5608	18650
2-3 000 000 kr	59 655	888 976	77 135	24 195	101 209
3 000 000 kr og over	33 612	2 556 173	231 160	196 465	427 358
	4 590 161	165 618	1213	3041	4238

Der det er økninger nederst i inntektsgruppene skyldes det at det er en del personer her som har store formuer eller dyre boliger, men lave inntekter/utbytter i enkelte år.

Eksempelfamilier

Under er tre regneeksempler som illustrerer hva SVs forslag innebærer for folk i praksis. Alle tall viser endring i forhold til regjeringens forslag til budsjett.

En barnefamilie

- Familie med to voksne og to barn (åtte år og elleve år)
- Yngste begynner i fjerdeklasse til høsten
- Begge voksne tjener mellom 550 000 og 600 000 kroner
- De har ingen formue
- De har en dieselbil og en elbil, hver med gjennomsnittlig kjørelengde på 11274 km i året. Antar forbruk på 0,7 liter/mil

**31 200
mer i året!!**

Lavere skatt	6 832
Økt barnetrygd	4 848
Gratis SFO	20 000
Økte utgifter til drivstoff	-882
Billigere trafikkforsikringsavgift for elbil	402

En student

- 27 år
- Tjener 105 000
- Har ingen formue

**16 896
mer i året!!**

Økt studiestøtte	10 769
Lavere skatt	5 077
75 prosent rabatt hos tannlegen (antar utgifter til én generell undersøkelse)	1 050

En minstepensjonist

- Får i dag 264 134 i minstepensjon
- Har ingen formue
- Har en bensinbil, gjennomsnittlig kjørelengde

Lavere skatt	600
Økt minstepensjon	12 000
Gratis fastlege (fem besøk i året, som er gjennomsnittet blant eldre)	895
Økte utgifter til drivstoff	-883

**12 612
mer i året!!**

SVs klimabudsjett 2025

Vi har nesten ikke tid igjen hvis vi skal nå klimamålene. Vi må få satt i gang klimatiltakene som omstiller økonomien og kutter klimagassutslipp. Derfor trenger Norge gode klimabudsjett. Regjeringen har lagt fram en såkalt "grønn bok". Det er bra, men det er likevel en lang vei igjen å gå. Vi trenger et statsbudsjett som viser hvordan vi skal kutte utslipp og med hvilke klimatiltak, slik at vi kan vite hvordan vi bruker fellesskapets penger til å nå målene våre.

SVs klimabudsjett viser hvordan vi vil kutte 55 prosent av norske klimagassutslipp i 2030, sammenlignet med 1990. Det er et viktig prinsipp å kutte utslippene her hjemme, framfor å kjøpe klimakvoter i utlandet. Dette handler både om å ta ansvar for våre utslipp, og å omstille norsk økonomi. Hvis Norge blir hengende etter i klimaomstillingen vil dette få store konsekvenser for oss i framtiden.

Klimabudsjettet fokuserer på utslipp i Norge som føres på det norske utslippsregnskapet. Dessverre er ikke dette hele bildet. For eksempel er forsvarsnæringen, internasjonal luftfart og skipsfart eksempler på sektorer som ikke føres på det norske utslippsregnskapet. Dette er sektorer med store utslipp, som må kuttes. For

eksempel innebærer det svært store utslipp å fly fisk til Kina for foredling, men det føres ikke på det norske regnskapet.

Klimabudsjettet har heller ikke inkludert naturens rolle i opptak av klimagasser, eller konsekvensene som naturødeleggelser har på utslippsbudsjettet. Dette er fordi Norge ikke har inkludert det i måten vi rapporterer utslipp på. Men klima og natur henger sammen. Nedbygging av myr og skog fører til svært store utslipp. Bunntåling fører til enorme ødeleggelser og klimagassutslipp på havbunnen. Dermed er naturen kritisk for å begrense konsekvensene av klimaendringene.

Hovedgrep for å redusere utslippene

Dette er våre hovedgrep i alternativt budsjett for å nå klimamålene:

- Øke CO2-avgiften. Svært mange av tiltakene er avhengig av en høy CO2-avgift – eller en høy karbonpris – for å få ned utslippene, spesielt på de store industribedriftene og andre store punktutslipp.
- Omstille norsk industri og næringsliv til nullutslipp. Vi innfører et karbondifferanseprogram for utslippskutt i industrien med 2,5 milliarder kroner til punktutslippsprogrammet i Enova, styrker Nysnø med 20 milliarder kroner og SIVA med 10 milliarder kroner.
- Omstille fiskeri og maritim sektor til nullutslipp. Vi vrir midler fra å kompensere for CO2-avgift til å støtte omstilling i fiskeri og maritim sektor ved å bevilge 400 millioner til omstilling av skip og sette av 500 millioner til hydrogenproduksjon. Vi setter av 100 millioner ekstra til nullutslippshurtigbåter. På den måten setter vi full fart bak det grønne skifte langs kysten, heller enn å sette det på vent.
- Fortsette støtten til elektriske lastebiler. Tungtransporten trenger kraftigere virkemidler for å kutte utslipp før 2030. SV fikk i fjor gjennomslag for en betydelig satsing på nullutslipp i tungtransporten i ENOVA, denne er videreført av regjeringen og vil bidra til å kutte utslipp.
- Fortgang i elektrifisering av personbiler og varebiler. SV foreslår å gjøre det dyrere med fossilbiler og billigere med elbiler.
- Klimasats i kommunene. Vi viderefører Klimasats. Dette er et viktig virkemiddel for å gi lokalt eierskap og få gjennomført klimatiltak i fylker og kommuner.
- Natursats i kommunene. Dette er viktig for at fylker og kommuner skal ta vare på naturen, men de aller fleste naturtiltak er også gode klimatiltak.
- Investeringer i kollektiv og jernbane. I transportsektoren er de store virkemidlene nye investeringer i kollektiv og jernbane heller enn i motorvei.
- Økt CO2-avgift på sokkelen og elektrifisering. Dette er hovedtiltaket i petroleumssektoren, sammen med elektrifisering av installasjonene ved å ta i bruk havvind. I tillegg fjerner SV oljeindustriens gunstige skattefordeler, og innfører en utvinningsavgift som kan gå til omstilling, og redusere oljeproduksjonen på de minst lønnsomme feltene.

Se hele SVs klimabudsjett på side 38.

Et rettferdig grønt skifte

Med SVs politikk gjør vi landet grønt. Norge må ta sin del av ansvaret for å løse klimakrisa og miljøkrisa. Vi må også ruste Norge for en verden hvor utslippene skal gå mot null. Samtidig må vi omfordele rikdommen og spre makta. Vi trenger et rettferdig grønt skifte, for å få folk med inn i omstillinga, og bevare folks arbeidsplasser også i det grønne skiftet.

Klima- og miljøkrisa og ulikhetskrisa vil definere verden i lang tid framover. Oppgavene kan ikke løses hver for seg. De henger sammen og må løses sammen.

Fortsetter vi som før, binder vi norsk næringsliv fast i en fossil fremtid, mens resten av verdener på vei over til utslippsfrie løsninger. Da risikerer vi en brå omstilling med store tap av arbeidsplasser, når markedet for alvor snur mot grønne løsninger. En slik strategi er både klimafiendtlig og uansvarlig.

Her viser vi klimakuttene våre – tiltak for tiltak og tonn for tonn. Vår politikk kutter utslipp ut tiåret, blant annet i industrien, transportsektoren og i oljeindustrien. Vi leverer en historisk satsing på ny grønn industri og legger om hele økonomien for et klimavennlig og rettferdig Norge.

Et budsjett som omstiller Norge

Tida er overmoden for å ta norsk økonomi ut av oljealderen. Heldigvis har vi i Norge gode forutsetninger for et grønt skifte. Vi har høykompetente arbeidstakere og etablerte leverandørindustrier, vi har naturressurser, og vi har tilgang på kapital. Det har aldri vært nok å tro at markedet skal levere og håpe på det beste. Vi

vil bygge landet på nytt, slik Norge gjorde da vi skapte oljeeventyret. Men denne gangen må det bygges grønt, for å sikre arbeidsplasser og vår felles velferd.

For å få til dette må hele politikken og økonomien legges om. Vi må gjøre lover, reguleringer, aktivitet, skatter og avgifter grønne. Vi må utvikle nye grønne løsninger, og ta i bruk de som finnes allerede. Vi må bygge ny grønn industri, og sørge for at det er det som tar økonomien framover.

For å bidra til at verden omstiller seg bort fra olje og gass, og skape plass i økonomien til nye grønne næringer og industri, må vi slutte å binde opp arbeid og kapital til norsk olje- og gassutvinning. Derfor øker vi CO₂-avgiften på sokkelen og innfører en omstillingsavgift for olje og gassproduksjon. Som klimautvalget har tatt til orde for, ønsker vi en permanent stans i leting etter ny fossil energi i områder uten infrastruktur, og midlertidig stans i områder nær infrastruktur før en plan for å omstille sokkelen er på plass.

Norge må gjøre som landene rundt oss som nå satser stort på å bygge grønne verdikjeder. USAs Inflation Reduction Act (IRA) og EUs Net Zero Industry Act er eksempler på dette, men også Danmark og Sverige har satt av henholdsvis 45 og 38 milliarder kroner til programmer for å kutte utslipp fra sin industri. Norge må bevilge mer penger, og innretningen på disse pengene må være grønn og risikovillig nok til å realisere viktige omstillingsprosjekter. Derfor ønsker vi å gi Nysnø enda større handlingsrom til å gjøre store løft innen grønn industri, og å gi SIVA en tydeligere rolle i å bygge nye grønne og energieffektive verdikjeder.

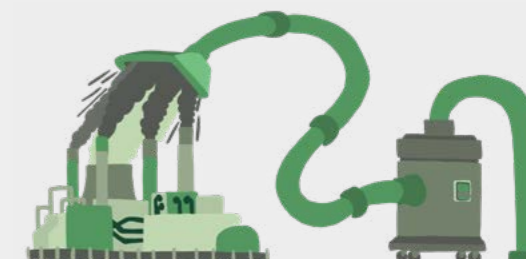
Det blir umulig å nå klimamålet i 2030 uten et krafttak for å kutte utslipp fra industrien. Relativt få industrianlegg står for om lag 23 prosent av utslippene i Norge. Ved de fleste av disse anleggene vet vi hva som må gjøres for å kutte utslippene, og selskapene står klare til å gjøre jobben. Men risikoen er foreløpig for høy til at investeringsbeslutninger blir tatt. Skal vi kutte utslipp på en måte som ivaretar arbeidsplasser og norsk konkurransekraft, og samtidig spare på viktige ressurser som areal og energi, må staten være med på laget.

I dette budsjettet setter SV av midler til et program for karbondifferansekontrakter for utslippskutt og opptak av CO₂ i industrien. Det skal sikre at industri- og avfallssektoren tar i bruk karbonfangst og -lagring og annen teknologi som kutter utslipp og fjerner CO₂ fra atmosfæren. Samtidig oppskaleres vi arbeidet med å utvikle industriklynger i ulike deler av landet hvor CO₂ fra de største utslippspunktene i Norge kan fanges, transporteres og lagres på norsk sokkel. Samlet sett har vi da et program som sørger for raske og kraftige utslippskutt, samtidig som vi sørger for at dette koordineres på en måte som er til det beste for samfunnet og naturen. Med staten på laget kan vi samle prosjektene i industriklynger, og spare store mengder energi ved at ressurser brukes og gjenbrukes i sirkulære prosesser.

Skipsfarten er en annen stor utslippssektor som må kutte utslipp raskt for at både 2030-målet og de langsiktige klimamålene skal være innenfor rekkevidde. Da må vi bygge opp en hel

verdikjede for utslippsfrie løsninger raskt. På den måten sikrer vi at alt fra store cruiseskip og servicefartøy til fiskefartøy og fritidsbåter kan bli utslippsfrie. Regjeringen vil betale eiere av store trålere kompensasjon for at CO₂-avgiften øker. SV vil heller bruke inntekter staten får av økte CO₂-avgifter og salg av klimavoter til å satse på utslippskutt innen maritim sektor. Derfor setter vi av midler til å bygge opp norsk hydrogenproduksjon, støtte til utslippskutt for nærskipfart, fiskefartøy, skip til havbruksnæringen, offshoreskip, ferger og hurtigbåter. Samtidig passer vi på at tidligere gjennomslag SV har fått som krav til nullutslipp for offshoreskip og krav til nullutslipp fra ferjer og hurtigbåter blir gjennomført.

Gjennom flere forhandlingsrunder har SV nå fått gjennomslag for et krav om at 40 prosent av midlene i CO₂-kompensasjonsordningen skal brukes på kutt av utslipp og energieffektivisering. Vi mener det er rom for å låse en større andel av midlene til dette, og ønsker å øke prosenten til 60 prosent.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
Kutte utslipp i industrien og fjerne CO ₂ fra lufta gjennom karbondifferansekontrakter under punktutslippsprogrammet i Enova	2500
Oppbygging av infrastruktur for grønn næringsutvikling gjennom styrking av SIVA	10000
Kutte utslipp i maritim sektor med midler til Enova og Innovasjon Norge	400
Nasjonale midler satt av til norsk deltakelse i EUs hydrogenbank	500
Gjøre Nysnø til en grønn investeringsbank	20000
Energieffektivisering i bygg, husholdninger og kommunale boliger	500
Støtte teknologi for utslippskutt i jordbruket gjennom Bionova	60

Med SVs politikk når vi klimamålene og redder natur

I motsetning til regjeringen, legger SVs klimaplan opp til en omstilling av økonomien. Det er bekymringsverdig at regjeringen satser alt på økt bruk av biodrivstoff. Det kan bety økt palmeoljebruk og økte utslipp globalt.

Et rettferdig grønt skifte krever omstilling i alle sektorer. Klimamålet om 55 prosent kutt i 2030 i Norge krever at omstillingen starter nå. På noen områder er det allerede gjort mye, som satsingen på elbil. Tungtransporten er ett av områdene som kan kutte store utslipp fram mot 2030, men for at dette skal realiseres må investeringer i elektriske lastebiler gjøres nå. Derfor er vi glade for at regjeringen har videreført vår satsing fra fjorårets budsjett på tungtransporten. Dessverre er pengene tatt fra andre prosjekter på energi og miljøfeltet, i stedet for å komme som friske midler.

Alle klimagassutslipp skjer i realiteten lokalt. Derfor har kommunene en viktig rolle i å kutte utslipp. Det er grunnen til at vi har videreført ordningen Klimasats i vårt budsjett, som gir kommuner støtte til å kutte utslipp.

All fossil energi skal ut av det norske energiforbruket. I dag kommer om lag halvparten av energien vi forbruker i Norge fra fossil energi. Skal vi skyve dette ut av systemet samtidig som vi bygger opp nye grønne verdikjeder, må vi tilgjengeliggjøre store mengder kraft. Det er mye å hente på å energieffektivisere allerede eksisterende bygninger. SV bevilger derfor en halv milliard mer til energieffektivisering enn det regjeringen gjør.

Vi kommer likevel ikke utenom ny kraftproduksjon. SV ønsker at elektrifiseringen av oljenæringen skal skje gjennom havvind. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023 fikk SV gjennomslag for dette. Ingen kraftproduksjon er konfliktfri, og det mangler fremdeles en del naturundersøkelser av områdene som skal åpnes for havvind. For å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag ønsker vi at Mareano og Havforskningsinstituttet skal få øremerkede midler til naturkartlegging.

Naturkrise og tapet av norsk natur er svært alvorlig. Derfor har vi prioritert over én milliard ekstra til natursaker i dette budsjettet. Det bygges ned natur over hele landet, og mange avgjørelser er basert på gamle reguleringsplaner. SV vil derfor styrke kommunenes kompetanse og mulighet til å gjennomgå gamle planer gjennom ordningen natursats. Vern av skog er et annet svært viktig virkemiddel for å sikre den mest verdifulle skogen vår. Derfor prioriter SV en fortsatt stor satsing på skogvernet. En annen stor trussel for naturmangfoldet er miljøfiendtlige motorveier, ved å kutte i naturfiendtlige motorveier og samtidig stanset naturtap.

Det er store naturområder i Norge som allerede er bygd ned, og som trenger restaurering. Det gjelder myrer, industriområder og fjorder. Mange av fjordene våre er sterkt forurenset, derfor ønsker SV å prioritere midler til naturrestaurering til havs og til lands.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
Klimasats	225
Øke støtten til frivillig skogvern	444
Kartlegging av natur	53
Naturkartlegging av havvindsområder	20
Natursats og naturplanlegging i kommuner	225
Restaurere myr	30
Økt støtte til friluftsliv og friluftsområder	40
Naturrestaurering og tiltak for Oslofjorden	100
Kutt i miljøfiendtlige motorveier	-3378

Mer vedlikehold og miljøvennlig transport

Transportsektoren står for omtrent en tredjedel av klimagassutslippene i Norge, og disse skal halveres innen 2030. For å få til dette er det behov for radikal endring.

SV vil redusere transportbehovet der det er mulig, flytte transporten over på miljøvennlige og kollektive transportformer, og redusere bruken av klimafiendtlig transport.

Derfor kutter vi i satsingen på miljøfiendtlige motorveiprojekter, bevilger mer penger til å ta vare på de veiene vi har. Vi vil jobbe for å minske vedlikeholdsetterslepet og gjøre hverdagsveiene i distriktene tryggere gjennom vedlikehold, ras- og skredsikring. Det er helt nødvendig å ta vare på eksisterende infrastruktur i en grønn omstillingsprosess.

Vi vil også styrke jernbanen. Når vi skal reise langt eller frakte gods over store avstander,

må vi velge jernbane. Jernbanen skal binde byer og landsdeler sammen, som erstatning for firefelts motorvei og fly. Det er et stort vedlikeholdsetterslep på jernbanen som fører til forsinkelser og innstillinger. SV vil gjennomføre mer vedlikehold, samtidig som vi vil starte planleggingen av nye tiltak på viktige togstrekninger som Vestfoldbanen og Rørosbanen.

Norske byer og tettsteder må bli mindre bilbaserte og mer framkommelige. Da må satsingen på kollektivtrafikk, sykkel og gange trappes kraftig opp. SV investerer derfor i kollektivtrafikk, gang- og sykkelveier.

Vi må fase ut fossilt drivstoff på vei, sjø og skinner. Det er stadig flere elektrisk drevne ferger i trafikk, og det samme gjelder nullutslippslastebiler og -anleggsmaskiner. Elektriske biler må være utgangspunktet både som privat-, vare- og lastebiler. Gjennom regler, avgiftspolitik og støttetiltak vil vi fremskynde omstillingen av transportsektoren til nullutslipp.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
Løft for bedre og billigere kollektivtrafikk, og mer gang- og sykkelvei	919
Ta vare på veiene vi har - vedlikehold av fylkesveier	700
Vedlikehold av og investering i jernbane	440
Trygge hverdagsveier og skredsikring	300
Kutt i miljøfiendtlig motorvei	-3378

Våre reformer: SFO, tannhelse og barnetrygd

Sterke fellesskap reduserer forskjeller og bidrar til bedre samfunn og levekår for den enkelte. SV er opptatt av å sikre gode tjenester til folk. Det reduserer også forskjellene, slik at alle kan delta i samfunnet på like premisser.

I årene framover er det behov for å omfordele for å sikre velferd for oss alle. Økt barnetrygd, gratis SFO og billigere tannhelse er noe som kommer alle til gjennom livet. Og det betyr enda mer for dem som har minst fra før. Derfor har SV de siste årene jobbet målrettet over tid med å styrke disse velferdsordningene.

SFO

I dag er det mange barn som ikke får være med på leken og læringen. Mens de fleste barna går på SFO etter skolen, er det flere barn som går hjem alene fordi familiene deres ikke har råd til å betale. Dette klasseskillet i skolen må fjernes, derfor er gratis SFO for alle barn på første- til fjerde trinn en av SVs store prioriterte velferdsreformer.

Det har også vært et viktig grep for å gi barnehagefamiliene bedre råd. Det har lenge vært aller dyrest å ha barn i SFO-alder, nettopp fordi

kostnaden med å være med på SFO har vært så høy. Nå sparer barnefamilier 20 000 kroner hvert år, for hvert barn de har i SFO.

I dette budsjettet fullfører vi det vi har lovet. Vi innfører gratis halvdagsplass på SFO for alle barn på fjerde trinn og vi styrker kvaliteten ved å øke bemanningen. SFO skal være et gratis fellesskap med lek, fysisk aktivitet og kulturtilbud. Et tilbud som utjevner ulikheter.

Tannhelse

Tannlege er en stor og dyr ekstrakostnad for mange. Så mange som en av fem oppgir at de har latt være å gå til tannlege på grunn av økonomi.

Derfor har SV de siste årene prioritert godt over én milliard på å gi 400 00 unge voksne nye rettigheter og billigere tannhelse. Og vi gir oss ikke før vi har sikret rimelig tannhelse til alle.

Vi fortsetter arbeidet med å likestille tannhelse med andre helsetjenester, og foreslår til sammen 820 millioner kroner for å sikre fortsatt utvidelse av retten til billig tannhelsetjenester. I dette budsjettet prioriterer vi å styrke den offentlige tannhelsetjenesten og gi unge opp til 30 år kraftig rabatterte tannhelsebehandling.

Barnetrygd

Etter at SV startet forhandlinger med regjeringspartiene i 2021, har vi økt barnetrygden steg for steg. Vi har tettet gapet mellom satsene for de yngste og de eldste barna, vi har sikret at det ikke er lov å kutte i sosialhjelpen om du får utbetalt barnetrygd, og enslige forsørgere har fått en egen økning. For første gang på ti år går antallet barn i fattige familier ned. Det viser at det hjelper å øke barnetrygden.

I dette budsjettet fortsetter vi satsingen på barnetrygden, og øker den med over 2,2 milliarder. Det vil gi 2424 kroner ekstra i barnetrygd i året for hvert barn man har. Dette vil gi barnefamilier i hele landet bedre råd, og sikre at enda færre barn vokser opp i fattige familier.

Årets økning er også en historisk økning. Siden 1996 har barnetrygden vært forsømt. Nivået på

Å trekke en visdomstann kan koste opp mot 4000 kroner. Med SVs reform vil alle som må trekke en visdomstann før fylte 30 år spare 3000 kroner.

En vanlig tannlegetime uten hull koster rundt 1400 kroner. Hvis man følger anbefalinger om å gå til tannlegen minimum annethvert år, vil man spare over 1000 kroner per time, og betydelig mer om man har hull.

barnetrygden har lenge stått på stedet hvil, mens de andre prisene i samfunnet har steget. Det betyr at barnefamilieene reelt sett har fått mindre og mindre for hvert år.

Men etter flere år med kraftig økning av barnetrygden er vi med denne økningen kommet i mål med et viktig delmål for SV, nemlig å øke barnetrygden tilbake til nivået fra 1996.

SV har med denne økningen fått økt barnetrygden med over ni milliarder, sammenlignet med under Erna Solbergs regjering. Og barnetrygden har blitt økt for barna over seks år (som hadde den laveste barnetrygden) med nesten 11 000 kroner i året per barn.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Gratis halvdagsplass på SFO for 4. trinn	1 092
Innføre 75 prosent rabatt på tannhelse for 25–26-åringene fra 1. januar og for 27–30-åringene fra 1. juli, samt styrke den offentlige tannhelsetjenesten	820
Øke barnetrygda med 202 kroner fra 1. mars	2 234

Økonomisk trygghet til alle

SV jobber for at alle skal kunne leve gode liv, også når man ikke kan jobbe. Derfor øker vi minstesatsene i uføretrygda og på arbeidsavklaringspenger, samtidig som vi øker minstepensjonene. Vi øker fribeløpet for uføre fra 0,4G til 1G, så flere kan prøve seg i arbeidslivet uten å tape penger på det. Økningen i fribeløpet og minsteytelsene er nødvendige grep i møte med dyrtida.

Vi styrker potten til aktivitetshjelpemidler, sånn at flere med funksjonsnedsettelse kan være i fysisk aktivitet, og prisjusterer grunnstønad. Tilrettelegging er helt nødvendig for at alle skal kunne delta i samfunnet.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
Øke fribeløpet for uføre fra 0,4G til 1G fra 1. juli	371
Øke minstesatsene for sosialhjelp med ti prosent	490
Øke minstesatsen for AAP-mottakere 7500 kroner fra 1. april	353
Øke minstepensjonen for enslige og høy sats i garantipensjonen med 12 000 kroner fra 1. mai	619
Redusere skatten på pensjon, særlig for lave pensjoner	1920
Totalt 1000 flere VTA-plasser i 2025	73

Sterke, handlekraftige kommuner

Det bor folk i hele landet, og det skal det gjøre i framtida også. SV vil bygge sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. Distriktpolitikk handler om moderne og bærekraftige lokalsamfunn der det skapes trygge og gode arbeidsplasser og der folk har nærhet til skole, offentlige servicetilbud, jobber og aktiviteter. Dette kan en god kommuneøkonomi sikre.

Landets kommuner er ulike, men leverer mange av de samme tjenestene til innbyggerne sine. Stadig flere oppgaver pålegges kommunene uten medfølgende finansiering, den demografiske utviklingen gir en eldre befolkning og flere viktige velferdsreformer krever store ressurser. Dette krever at vi styrker kommuneøkonomien.

Gjennom en styrket kommuneøkonomi vil SV gi et bedre velferdstilbud, gjennom gratis SFO,

flere ansatte i SFO, flere lærere i barnehagene, tannhelse dekket av det offentlige, bedre barnevern og styrke krisesentertilbudet. I tillegg har kommuner og fylker en sentral rolle i det grønne skiftet, både som tjenesteleverandør og innkjøper. De må redusere klimagassutslipp og gjøre nødvendige tilpasninger til klimaendringene. Derfor setter vi av mer til bedre kollektivtrafikk og til en rentekompensasjon for vann og avløp.

Sterk kommuneøkonomi bidrar til å stabilisere økonomien, sikrer beredskap, reduserer arbeidsløshet og gjør kommunesektoren til en bedre samarbeidspartner for næringslivet, i tillegg til å gi befolkningen de tjenester de har krav på.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
Frie midler til kommunene	3000
Velferdsløft i kommunene på SFO og sosialhjelp	1582
Økt overføring til kommunene på prioriterte områder som SFO, barnehage, barnevern og krisesentertilskudd	1974
Frie midler til fylkene	500
Velferdsløft i fylkene på tannhelse	820
Økt overføring til fylkene til kollektivtransport og vedlikehold av fylkesveier	1200

En boligpolitikk for de mange

Et trygt og stabilt hjem er avgjørende for et godt liv. Dessverre har boligmarkedet blitt en driver for økt ulikhet. Dette vil SV snu.

Boligprisene løper fra folk, både for de som eier og for de som leier. Husbanken må derfor gjenreises som samfunnsutvikler. Det er helt nødvendig å bygge flere boliger, og det trengs flere og rimeligere boalternativer for unge og

lavinnteksthusholdninger. SV vil derfor prioritere en tilskuddsordning for å bygge flere rimelige utleieboliger. I tillegg vil vi øke låneramma i Husbanken med ytterligere 12 milliarder. Slik kan vi øke byggetakten i kommunene, og slik kan vi sørge for at også de som ikke får hjelp av foreldre, kan få startlån til å kjøpe egen bolig.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
Bygge flere rimelige utleieboliger (tilskuddsordning)	400
Øke låneramma til Husbanken med 12 milliarder	844
Gjeninnføre heistilskuddet for tilpassing av boliger	5,6
Oppgradering av 2000 studentboliger	166
Bygge 500 flere studentboliger og sikre rimelige studentboliger ved å øke tilskuddssatsen til 49 prosent.	194
Fjerne dokumentavgiften for førstegangskjøpere for å hjelpe de inn på boligmarkedet	2070

Vi styrker helsevesenet

SV vil ta vare på, og bygge ut, det offentlige helsevesenet vårt. Som pasient skal du være trygg på at du får den hjelpen du skal ha, når du trenger den. Det offentlige helsevesenet skal også være et godt sted å jobbe. Derfor prioriterer SV 1,5 milliarder kroner til sykehusene, der det viktigste grepet er å sikre at vi både rekrutterer og beholder flere folk i sykehusene. Vi vil også styrke føde- og barselomsorgen og starte forsøk med seks timers arbeidsdag i helsevesenet.

For å sikre god tilgang til helsetjenester for alle, må vi sørge for at den offentlige helsetjenesten har gode rammer, og begrense de private aktørene. Hvis ikke risikerer vi at pasienter som har god råd, enkle problemer og er bosatt sentralt får et bedre tilbud enn de som ikke er i samme situasjon. Derfor foreslår SV også å skattelagge private helseforsikringer for å forhindre en todeling av helsevesenet.

Konklusjonene til tannhelseutvalget er krystallklare: Tannhelsetjenesten må likestilles med resten av helse- og omsorgstjenestene, og det må innføres en universell tannhelseordning, hvor alle skal ha rett til nødvendig tannhelsehjelp. Tannhelsereformen er et av

SVs viktigste velferdsloft. Tennene er en del av kroppen og det bør være like billig å gå til tannlegen som til fastlegen.

God helse er et klassespørsmål. De med lavest inntekt og utdanning har lavere forventet levealder og dårligere muligheter for gode livsvilkår. SV vil kjempe mot de urettferdige helseforskjellene, og legge til rette for likeverdige helsetilbud for alle. Derfor fjerner vi egenandelene på helsetjenester for alle under 18 år, minstepensjonister og rusavhengige. I tillegg mener vi at helsetjenestene må ta hånd om mangfoldet i befolkningen, og at det må komme på plass et eget utvalg som skal se på minoritetshelse og arbeidslivstilknytning.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Styrket sykehusøkonomi og økt grunnbemanning	1500
Sikre trygg og god svangerskaps-, fødsels- og barseloppfølging	150
Tannhelse – utvidelse av SVs tannhelsereform	840
Styrke arbeidet med psykisk helse og rus	265

Utdanning for de mange

SFO for alle, uten klasseskiller

I dag er det mange barn som ikke får være med på leken og læringen. Mens de fleste barna går på skolefritidsordning (SFO) etter skolen, er det flere barn som tusler hjem alene fordi familiene deres ikke har råd til å betale. Dette klasseskillet i skolen må fjernes, derfor er gratis SFO for alle barn på 1. til 4. trinn en av SVs store, prioriterte

velferdsreformer. I dette budsjettet fortsetter vi opptrappingen. Vi innfører gratis halvdagsplass på SFO for alle barn på 4. trinn. På SFO skal barna få god oppfølging og få like muligheter til å delta i aktiviteter. SFO skal være et gratis fellesskap med lek, fysisk aktivitet og kulturtilbud. Et tilbud som utjevner ulikheter.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Gratis halvdagsplass SFO for 4. trinn	1092
Øke bemanningen med en ekstra ansatt i hver SFO fra 1. august	504

Styrking av barnehagene

Barn trenger nok barnehagelærere og andre ansatte med kompetanse og forståelse for barns behov. Barna skal ikke være taperne i trange kommunebudsjetter. Derfor prioriterer vi mer penger til flere ansatte i barnehagene og vi styrker tilskuddet til kommunene. SV vil ha en barnehage som gir alle barn like muligheter og bidrar til å utjevne sosial

ulikhet, uavhengig av foreldrenes inntekt. SV vil at penger til barna skal gå til barna, stoppe utviklingen med stadig flere kommersielle barnehager, trappe ned videreføringen av kontrakter med kommersielle selskaper og sørge for at kommunene har, og bruker, forkjøpsrett til private barnehager.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
1524 flere ansatte i barnehagene	1200

Praktisk og variert læring i skolene

Skolen skal gi alle elever like gode muligheter til å lykkes, uavhengig av bakgrunn. SV ønsker mer praktisk og variert læring, fra barnetrinnene og opp til høyere yrkesfaglig utdanning. Derfor har vi med et løft for yrkesfagene, ved å styrke utstyrsstipendet til elevene, og vi gir mer tid og tillit for lærerne.

Det aller viktigste er at vi har nok lærere, og at læreren har nok tid til hver elev, både for å tilpasse undervisningen og kunne samarbeide med andre yrkesgrupper i skolen. Derfor prioriterer SV å satse på økt bemanning i skoler i levekårsutsatte områder.

Fravær og frafall i skolen er et økende problem. For at den psykiske helsen til hver enkelt elev ivaretas, oppretter vi flere studieplasser for utdanning av helsesykepleiere, og vi oppretter flere studieplasser på psykologistudiet. SV prioriterer også mer tid og mindre testing, pugging og overstyring, ved å utvikle nasjonale og internasjonale prøver.

I en verden der demokratier står under press, og med en betydelig nedgang i kunnskap om demokrati og medborgerskap i skolen, mener SV det er svært viktig å bygge opp demokratiforståelsen. Vi prioriterer derfor å støtte opp under viktige institusjoner som deler kunnskap og formidling av demokrati til norske skoleelever.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Øke utstyrsstipendet	24
Økt bemanning i skoler i levekårsutsatte områder	61
150 studieplasser for helsesykepleiere	10,7

Studentvelferd

At alle skal ha lik rett til utdanning har vært en bærebjelke for det norske samfunnet i etterkrigstiden. Å være fulltidsstudent kan ikke være forbeholdt de med velbemidlede foreldre. Vi fortsetter derfor med det tredje sterke løftet av studiestøtten, og øker studiestøtten med ti prosent neste studieår. I 2025-2026 vil man derfor som student få utbetalt 15 169 kroner i basislån i måneden. Dette gjør vi som et ledd i en større opptrapping.

SV vil verne om like muligheter til utdanning. Vi foreslår derfor reverseringer av regjeringens

skjeve kutt som rammer enkeltstudenters økonomi. Vi vil reversere eksamensavgiften, vi vil reversere kuttet i omgjøring av studiestipend og vi vil reversere studieavgift for internasjonale studenter.

Studenter lærer bedre når de har det bra. Etter pandemien er det rekordmange studenter som oppgir at de sliter psykisk, og mangler noen å snakke med. Derfor øker vi støtten til det psykiske helsetilbudet for studenter og aktiviteter i regi av studentfrivilligheten.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Øke studiestøtten med ti prosent, og knytte den til grunnbeløpet i folketrygden	345
Reversere kutt i omgjøring av studiestipend	175
Reversere studieavgiften for internasjonale studenter	75
Styrke psykisk helse- og velferdstilbud for studenter	30
Oppgradering av 2000 studentboliger	166
Bygge 500 flere studentboliger og sikre rimelige studentboliger ved å øke tilskuddssatsen til 49 prosent.	194
Øke frikortgrensen til 150 000 kroner i 2025, fra 70 000 kroner i 2024	950

En god oppvekst

Barnetrygden er den beste og mest effektive måten å sikre bedre økonomi for barnefamilie. I dette budsjettet fortsetter SVs satsing på barnetrygden, og vi øker den med over 2,3 milliarder. Dette vil gi barnefamilier i hele landet bedre råd, og sikre at færre barn vokser opp i fattige familier.

Det første året er viktig for barns oppvekst, og SV er derfor opptatt av å sikre at alle som reiser hjem med en nyfødt skal sikres økonomisk. Engangsstøtten, som du mottar om du ikke har arbeid før du føder, er altfor liten, og mange med dårlig tilknytning til arbeidslivet får svært lite i foreldrepenger. Derfor innfører vi i dette budsjettet en minsteytelse på foreldrepenger på 1,7G, som en start på opptrappingen til 2G. I dette budsjettet gjør SV også et krafttak for å inkludere barn og unge i idrett og

fritidsaktiviteter, og vi øker grunnstøtten til barne- og ungdomsorganisasjonene. Barnevernet skal handle om å beskytte barn, ikke om å tjene penger. Derfor jobber vi for et barnevern styrt av det offentlige, med langsiktig samarbeid med ideelle aktører. Vi gir etableringsstøtte til ideelle aktører i barnevernet, og vi støtter regjeringas satsing på å utfase det kommersielle barnevernet, og å styrke det statlige barnevernet. I tillegg styrker vi det kommunale barnevernet med 200 millioner, og sikrer en økning til spesialiserte fosterhjem.

SV mener at barnevernet skal ha omsorgen for alle enslige mindreårige asylsøkere i Norge, ikke bare de under 15 år. Derfor sikrer vi i dette budsjettet en overføring av de som er under 16 år til barnevernet, som en første opptrapping.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Øke barnetrygden med 202 kroner i måneden fra 1. mars	2 234
Innføre minsteytelse for foreldrepenger på 1,7G for alle foreldre	220
Styrke kommunale barneverntjenester	200
Styrke institusjonsbarnevernet i Oslo	20
Overføre omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere fra 15-16 år til barnevernet fra 1. juli	139
Etableringsstøtte for ideelle aktører i barnevernet	10
Inkludering av barn og unge i idrett og fritidsaktiviteter	50
Fritidsklubber, etablering og drift	100
Øke grunnstøtten til barne- og ungdomsorganisasjonene	12

Kultur og medier: limet i samfunnet

Et rikt og mangfoldig kulturliv der alle har mulighet til å delta krever at vi støtter de som lager og formidler kunst og kultur, og gjør kunst og kultur mer tilgjengelig der folk bor. Kunstnere skal ha betalt for jobben de gjør, derfor øker vi tilskuddet til utstillingshonorar. Vi satser på alliansene, Norsk skuespiller- og danseallianse og Musikeralliansen, som sørger for at kunstnerne får lønn mellom oppdrag og et sosialt sikkerhetsnett. Kulturfondet og filmfondet får også et nødvendig løft i dette budsjettet, slik at vi styrker det frie kulturfeltet.

Barn og unge i Norge leser mindre og har langt dårligere leseferdigheter enn før. Det er ikke alle

som har tilgang til bøker hjemme, og utvalget på biblioteker varierer veldig. Vi styrker satsingen på skolebiblioteker, på innkjøpsordningene til bibliotekene og litteraturhusene i Oslo og Bergen.

En sterk og uavhengig presse er viktigere enn på lenge. Det er gledelig at flere nye redaktørstyrte medier ser dagens lys. Når flere skal dele på produksjonstilskuddet trengs mere penger. Derfor øker vi pressestøtten i dette budsjettet.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Kunstnerøkonomi og tiltak for kulturaktiviteter i hele landet	68
Språk, litteratur og lesing	48
Medier	38,5
Film	33
Musikk og scenekunst	94
Museer og visuell kunst	29
Kulturminner	14

Likestilling, diskriminering og antirasisme

Rasisme, vold og diskriminering er en trussel mot et godt og trygt samfunn, og må bekjempes. SV vil styrke de frivillige organisasjonenes arbeid mot rasisme og diskriminering. Når mennesker med ulike minoritetstilhørigheter, inkludert skeive og funksjonshindrede, opplever hatkriminalitet og hatytringer må politiet jobbe målrettet for å sikre deres trygghet. Vi styrker derfor det nasjonale kompetansemiljøet innen hatkriminalitet.

Kjønns- og seksualitetsmangfold gir økt frihet for alle, og en mer rettferdig fordeling av makt og muligheter uavhengig av kjønn. Organisasjoner

som jobber for rettighetene til kvinner og ulike minoritetsgrupper er viktige pådrivere for et mer likestilt Norge, og styrkes i dette budsjettet. Funksjonshemming oppstår først og fremst gjennom samfunnsskapt barrierer. I dette budsjettet prioriterer vi å styrke aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år.

I helsevesenet og i oppvekstsektoren er både arbeidspresstet og sykefraværet høyt. SV ønsker å innføre en forsøksordning med sekstimersdag eller andre former for arbeidstidsreduksjon, og økt grunnbemanning for at de ansatte ikke skal slite seg ut på jobb for fellesskapet.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Styrke aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år	25
Økt støtte til Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet	10
Økt støtte til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner	50
Økt støtte til tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer, samt skoleprosjektet Dembra	10
Styrke den nasjonale støttegruppen etter 22. juli, samt Stiftelsen 10. august sitt arbeid mot radikaliserings- og høyreekstremisme	8,5
Økt støtte til kvinneorganisasjonene og de skeive organisasjonene, herunder også FRI – Rosa kompetanse justis, barnevern og barnehage	12,8
Forsøk med sekstimersdag og økt grunnbemanning (Tørn)	30

Urfolk og nasjonale minoriteter

Som følge av statens historie med fornskingspolitikk, står samisk, kvensk/norskfinsk og skogfinsk språk, identitet og kultur i dag under sterkt press. Det konkluderte også Sannhets- og forsoningskommisjonen med i sin rapport fra 2023. Fornorskingspolitikken som ble ført mot disse gruppene var altomfattende og langvarig, og det må også politikken for å reparere skadene etter fornorskningen være. SV vil sikre en helhetlig og systematisk oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Som et av mange ledd i dette arbeidet, vil SV i dette budsjettet styrke urfolks og nasjonale minoriteters egne folkevalgte organer, institusjoner og organisasjoner.

SV er opptatt av å sikre rettighetene til urfolk og nasjonale minoriteter, blant annet til rettighetene knyttet til språk og til å utøve og videreutvikle egen kultur. Derfor styrker vi støtten til dette i vårt budsjett.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Økt støtte til Sametinget	170
Tilskudd til senter for samisk helseforskning for gjennomføring av Saminor 3	27
Støtte til samiske helseteam i sør- og lulesamiske områder	6
Støtte til skogfinske formål, samt støtte til Norsk Skogfinsk Museum	7
Det mosaiske trossamfunn	1
Støtte til kvenske formål	13

Rettssikkerhet i dyrtiden

Rettsstaten skal beskytte og hjelpe alle, uavhengig av økonomisk bakgrunn. I dyrtiden blir det særlig merkbart at det er et klasseskille når det kommer til å kunne ivareta sine rettigheter. Rettssystemet skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av størrelsen på lommeboken.

SV har over flere budsjett sikret en historisk økning i inntekts- og formuesgrensen for fri rettshjelp, økning i salærsatsen og styrket distriktenes tilgang til advokater og sakkyndige. Vi har løftet de frivillige rettshjelptiltakene og sikret at regjeringen leverer en ny lov om støtte

til rettshjelp. Denne satsingen fortsetter vi med i vårt alternative budsjett for 2025. Domstolene sikrer grunnleggende rettssikkerhet i samfunnet. Vi sikrer en forsvarlig og effektiv saksavvikling i domstolene.

Trange budsjetter har over tid svekket rehabiliteringen av innsatte og forverret arbeidsforholdene til ansatte i kriminalomsorgen. Vi styrker bemanningen, ruster opp fengsler og sikrer at flere innsatte får et godt tilbud under og etter soning.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Oppjustere inntektsgrensen for fri rettshjelp, slik at 40 prosent av befolkningen er dekket	100
Øke salærsatsene og endre stykkprisforskriften for å øke timetallet i blant annet asylsaker	30
Øke tilskudd til spesielle rettshjelptiltak, som blant annet Jussbuss, Gatejuristen, JURK og NOAS, og øremerke støtte til å prøve prinsipielle utlendingssaker for domstolene	27
Flere dømmende årsverk i domstolene	60
Opprustning og vedlikehold av, og økt bemanning i, fengslene	160
Øke tilskuddet til organisasjoner som Røde Kors' nettverk etter soning, RøverRadion, WayBack, Aurora, og Musikk i fengsel og frihet	22

Kampen mot vold og overgrep

Det er et alvorlig samfunnsproblem at mange mennesker blir utsatt for vold, overgrep og trusler. SV vil sikre tiltak for å bekjempe vold og overgrep, og styrke voldsutsattes støtteapparat. Vi styrker finansieringen av og ruster opp krisesentrene.

Altfor mange blir utsatt for voldtekt og andre overgrep uten at politiet oppklarer sakene. Vi trenger et taktskifte i hvordan slike saker etterforskes og arbeides med juridisk, gjennom å øremerke ressurser til politiet.

Barn mistenkt for straffbare handlinger har et behov for særskilt tilrettelegging nettopp fordi de er barn, og mange av dem har erfaring som utsatte. Vi styrker derfor Statens barnehus, slik at mistenkte barn opp til 18 år også kan få tilrettelagte avhør og mer helhetlig oppfølging og ivaretagelse.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Økt støtte til krisesentertilbudet	65
Økt støtte til incest- og voldtektssentrene	15
Styrke politiets arbeid med vold og overgrep, herunder påtale, etterforskning og økt bruk av omvendt voldsalarm	60
Øke støtten til Statens barnehus, og øke aldersgrensen til 18 år	19
Økt støtte til ROSA, andre tiltak for å hjelpe mennesker ut av prostitusjon, og tiltak for å støtte ofre for menneskehandel	5

Ungdomskriminalitet – en helhetlig respons

Et trygt samfunn skaper gode liv. Økende kriminalitet blant ungdom skaper utrygghet. Kriminaliteten bekjempes gjennom sterke fellesskap som forebygger at mennesker faller utenfor samfunnet. Forebygging er og forblir det viktigste tiltaket mot kriminalitet.

Samtidig trengs det raske reaksjoner når kriminaliteten først skjer, for å trygge samfunnet og starte rehabiliteringen. SV vil derfor innføre en hurtigdomstol for ungdom i hele landet og sikre støtte til avhopperprogram.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Styrke kommunale barneverntjenester	200
2500 sommerjobber for ungdommer i utsatte områder	43
Løft for fritidsklubber og inkludering av barn og unge i idrett og fritidsaktiviteter	150
Innføre hurtigdomstol for ungdom i hele landet	30
Styrke Konfliktrådets arbeid med ungdomsoppfølging og ungdomsstraff	15
Støtte til Forandringshusets avhopperprogram	10
Styrke tilskuddsordning for forebygging av kriminalitet blant barn og unge	5
Pilotprosjekt rettet mot unge lovbrøtere, etter modell fra Aktive Drengene	5

En human flyktningpolitikk

Historisk mange mennesker er i dag på flukt. På imponerende vis har norske kommuner tatt imot tusenvis av ukrainske flyktninger på kort tid. SV støtter helhjertet opp om denne dugnaden. Enkelte kommuner opplever press på etatene og utfordringer knyttet til bosettingen. SV vil derfor styrke kommuneøkonomien slik at alle kommunene kan fortsette denne viktige dugnaden.

Gjestfriheten kan ikke begrenses til europeere. For SV er det ikke akseptabelt å forskjellsbehandle mennesker på flukt. Rike og rause Norge trenger ikke å kutte i kvoteflyktninger selv om vi også tar imot mange fra våre nærområder. SV ønsker å ta imot 5000 kvoteflyktninger hvert år, i tråd med FNs anbefalinger. I en tid der krig og konflikt preger verden mer enn på lenge er det viktigere enn noen gang å slutte opp om FNs flyktningarbeid, og ivareta de mest sårbare og utsatte flyktningene gjennom kvotesystemet.

Stadig lever mange under uverdige og farlige forhold i flyktningleire. I Hellas bør det fortsatt sårbare asylsøkere under svært kummerlige og uakseptable forhold. For å avlaste Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster, må Norge evakuere flyktninger.

For å styrke rettssikkerheten i utlendingsforvaltningen må flere få mulighet til å forklare seg muntlig for Utlendingsnemnda. Vi styrker derfor UNE slik at det skal gjennomføres flere nemndsmøter med muntlig høring. Vi innfører samtidig sakkyndige uttalelser i utvisningssaker som gjelder barn.

Integrering fra første dag

Frivillige organisasjoner gjør en svært viktig jobb i å integrere våre nye naboer. SV vil styrke tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner på integreringsfeltet, gi mulighet til flerårige avtaler for større forutsigbarhet og åpne for at flere organisasjoner kan søke støtte.

Alle barn har rett til beskyttelse, lek og skole. Vi har et særlig ansvar for at barna har det trygt, og får delta i samfunnet, slik at deres liv ikke settes på vent. Vi styrker aktivitetstilbudet og sikrer gratis SFO for barn i asylmottak. Familier som har kommet bort fra hverandre, skal få være sammen i trygghet. SV vil redusere gebyrene for familiegjenforening.

God integrering forutsetter mulighet til å lære norsk, delta i samfunnet og komme i arbeid. Vi styrker norskopplæringen og ansetter flere rådgivere som skal jobbe mot negativ sosial kontroll.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Ta imot 5000 kvoteflyktninger	986
Relokalisere 100 asylsøkere fra Sør-Europa	19
Økt støtte til kommunale integreringstiltak, herunder norskopplæringen	25
Reversere kutt i dekningsgraden for bosetting av enslige mindreårige asylsøkere	373
Overføre omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet	54
Tilskudd til frivillige organisasjoner på integreringsfeltet	70

Internasjonal solidaritet i krisetid

Etter flere tiår med en utvikling som ga grunn til optimisme, går pilene nå feil vei. Tallet på mennesker som sulter og lever i ekstrem fattigdom øker. Krig og konflikt herjer. Behovene for nødhjelp er ufattelig store.

Tiden vi lever i krever modige land som står opp for folkeretten. Vår uavhengige posisjon utenfor EU og erfaring med diplomati gir Norge en mulighet til å bidra til fred, rettferdighet og nedrustning. Nå må vi styrke dette arbeidet. Norge må tilslutte seg atomvåpenforbudet i FN. FN er viktigere enn noensinne og Norge må bidra aktivt, og sørge for at utviklingsland får deltatt i arbeidet med internasjonale skatteregler, slik at vi kan snu de store pengestrømmene.

Norge må vise solidaritet i praksis. Vi skal bistå det ukrainske folket og samtidig vise at det ikke betyr kutt i støtte til det globale sør. SV bruker selvsagt én prosent av nasjonalinntekten på bistand og avviser regjeringens usolidariske kutt. Å kutte i langsiktig utviklingshjelp vil bare skape større behov for nødhjelp i årene som kommer.

Omfordeling og demokrati er bare mulig med et sterkt sivilsamfunn. Vi vrir utviklingsbudsjettet fra finansinstitusjonene og over til menneskerettighetsforkjempere, kvinneorganisasjoner, miljøforsvarere, fagbevegelse og urfolk.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Nødhjelp til Sudan og glemte kriser	750
Nødhjelp til Gaza	750
Langsiktig utviklingshjelp i Afrika	1000
Støtte til sivilsamfunn	1000
Menneskerettigheter og FNs høykommissær for menneskerettigheter	250
Menneskerettighetsorganisasjoner i Midtøsten	200
Kjernestøtte til UNDP og UNICEF	200
Fjerne tapsavsetning. Klimafinansiering skal ikke betales av de fattige	-625
Fredsarbeid i FN og norsk fredsdiplomati	110
Det humanitære initiativet på atomvåpen	50
Norske freds- og nedrustningsorganisasjoner	20
Russiske menneskeretts- og miljøorganisasjoner	20

Styrka nasjonal forsvarsevne

Det norske forsvaret har blitt bygd ned de siste tiåra, og vi er i ferd med å miste verdifull kompetanse fordi erfarne folk forlater Forsvaret. SV styrker satsingen på Forsvarets viktigste ressurs: personellet.

SV ønsker et sterkt nasjonalt forsvar med evne til å hevde suvereniteten vår både på land, i lufta og til havs. Det vil bidra til å dempe spenning og stormaktrivalisering i nærområdet vårt. Norge må bli mindre avhengig av USA og ikke delta i USAs kriger rundt om i verden. Forsvaret skal forsvare landet vårt, ikke drive krig mot andre. SV kutter derfor bidragene til NATOs militæroperasjoner utenfor Europa.

I langtidsplanen for Forsvaret fikk SV gjennomslag for tiltak som skal stoppe personellflukten. Spesielt viktig er det å få på plass en god pensjonsordning. I dette statsbudsjettet følger vi opp med penger til å løse pensjonsflokken og få flere årsverk i Forsvaret, både militære og sivile. Samtidig øker vi satsingen på øving, trening og seiling i Hæren og Sjøforsvaret.

I tillegg til å beholde den verdifulle kompetansen vi har i Forsvaret, trenger vi å rekruttere flere. SV styrker Heimevernet og innkaller flere til førstegangstjeneste.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Beholde og rekruttere personell	800
Øke aktivitetsnivå	800
Flere innkalt til førstegangstjeneste	330
Styrke Heimevernet	140
Styrke sivilt personell	300
Ingen norske krigsskip til Stillehavet	-330

SVs klimabudsjett

Under følger en liste over SVs klimatiltak i vårt alternative budsjett. Listen kommer i tillegg til klimapolitikken som regjeringen fører per i dag. Tallene for utslippskutt angir kuttspotensial i 2030 i millioner tonn CO2-ekvivalenter.

Transport	Kutt i 2030	Våre tiltak
Veitransport		
Nullutslippsløsninger for lastebiler	1,02	Viderefører satsing fra statsbudsjettet i 2024
Elektrifisere varebiltransporten	0,23	Vi øker CO2-avgiften, veibruksavgiften og engangsavgiften på fossile varebiler. I tillegg fjerner vi trafikforsikringsavgiften for elektriske varebiler.
Redusere reisebehov og endre reisemåter	0,19	Vi gir mer penger til jernbane, kollektivtransport, sykkel og gange, til sammen 1,4 milliarder ekstra
Elektrifisering av persontransport	0,173	Vi øker engangsavgiften for fossile biler og CO2-avgiften, og reduserer trafikforsikringsavgiften, omregistreringsavgiften og firmabilbeskatningen for elbil
Sjøtransport		
Elektrifisering av havbruksnæringen	0,37	Vi har før fått gjennomslag for krav om nullutslipp for servicefartøy i oppdrettsnæringen
Nullutslippskrav for offshorefartøy	0,70	Vi har fått gjennomslag for at regjeringen skal levere krav om nullutslipp for offshorefartøy
Få mer avansert biodrivstoff i skipsfarten	0,28	Vi øker direkteinvesteringene til Bionova med 60 mill. kr. Øker CO2-avgiften og vi vil øke omsetningskravet til mer biodrivstoffinnblanding
Nullutslippsløsninger for ferger og hurtigbåter	0,23	Vi innfører krav og øker CO2-avgiften. Øker støtten til miljøvennlige havner med 35 mill. kr.. Styrker kompensasjonsordningen for nullutslippsløsninger
Redusere utslippene fra cruisetrafikk i Norge med 55%	0,17	Vi øker tilskuddet til miljøvennlige havner med 35 mill. kr, og øker CO2-avgiften. Vi vil gi kommunene mulighet til å si nei til anløp, og stille krav om nullutslipp ved anløp til verdenarvfjorder og laksefjorder innen 2026

Transport	Kutt i 2030	Våre tiltak
Landstrøm til skip i norske havner	0,15	Vi øker tilskuddet til miljøvennlige havner med 35 mill. kr, og vi vil stille krav til skipene for å bruke havnene
Hjemfall av trålkvoter	0,07	Vi vil ha hjemfall av trålkvoter til kystflåten, og øker støtten til nullutslipp i fiskerinæringen
Flytrafikk		
Redusere flytrafikken, og økt biodrivstoffbruk	0,40	Vi øker flypassasjeravgiften, og vi vil stille omsetningskrav til biodrivstoff. Vi øker satsingen på jernbane
Tog		
Erstatte gjenværende dieseltogstrekninger med fossilfritt alternativ	0,036	Vi øker jernbaneinvesteringene, og vi vil at Rørosbanen, Solørbanen, Raumabanen og Nordlandsbanen skal elektrifiseres.
Annet		
Elektrifisere alle maskiner på bygge- og anleggsplasser. 70 % i andre næringer	0,43	Vi øker CO2-avgiften og vi vil stille krav om nullutslipp i offentlige anbud. Styrker Klimasatsordningen
Redusere transportbehov i anleggsbransjen	0,07	Vi øker CO2-avgiften og vi vil stille krav om nullutslipp i offentlige anbud.
Forbedret logistikk i varetransporten	0,22	Vi øker CO2-avgiften og vi vil stille krav om nullutslippstransport i offentlige anbud
Totalt transport	4,73	

Petroleumsvirksomhet	Kutt i 2030	Våre tiltak
Redusere utslippene i petroleumproduksjonen	1,85	Vi innfører produksjonsavgift på petroleum, øker CO2-avgiften og vi vil stille strenge lønnsomhets- og miljøkrav til næringen, og fornyer ikke konsesjoner som strider med 1,5-gradersmålet
Elektrifisering med havvind	1,4	Vi ønsker å pålegge oljeselskaper å produsere like mye kraft som de forbruker til elektrifisering. Vi øker CO2-avgiften og vil innføre en el-avgift på sokkelen for kraft fra land
Fjerne utslipp fra leteboring	0,16	Vi vil ikke gi noen flere tillatelser til oljeleting
Totalt petroleumsvirksomhet	3,41	

Industri og næringsliv	Kutt i 2030	Våre tiltak
CO2-fangst på avfallsforbrenning	0,88	Vi setter av 2,5 milliarder til punktutslippprogrammet i Enova
Karbonfangst på industrianlegg	2,15	Vi setter av 2,5 milliarder til punktutslippsprogrammet i Enova, og bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 mrd. kr til Nysnø og 10 mrd til Siva. Vi øker også CO2-avgiften
Økt bruk av biomasse	1	Vi øker CO2-avgiften og styrker Nysnø med 20 mrd. kr og Siva med 10 mrd. kr.
Anvendelse av hydrogen- og nullutslipppløsninger i industrien	1	Vi bevilger 500 mill. kr til deltakelse i EUs hydrogenbank. Styrker Nysnø med 20 mrd. kr og Siva med 10 mrd. kr.
Elektrifisering og utfasing av fossil varme i industrien	1,21	Vi bevilger 2,5 milliarder til punktutslippsprogrammet i Enova, og 500 mill. kr til deltakelse i EUs hydrogenbank. Vi styrker Nysnø med 20 mrd. kr og Siva med 10 mrd. kr. Vi vil innføre forbud mot fossil fyring i industrien
Omlegging til fornybar energi på Svalbard	0,04	Vi setter av 2,5 milliarder til punktutslippprogrammet i Enova
Reduksjon av andre klimagasser fra industrien	0,12	Vi øker CO2-avgiften og vil stille strengere miljøkrav
Totalt industri og næringsliv	6,4	

Jordbruk	Kutt i 2030	Våre tiltak
Vri kjøttproduksjonen fra volum til areal og redusere forbruk i tråd med kostholdsrådene	0,67	Vi gjør det mer fordelaktig å ha færre dyr ved å vri produksjonsmål fra volum til areal. Vi øker beitetilskudd og stiller krav til uteareal for gris og høns
Klimakrav i landbruksavtalen	0,5	Vi styrker satsingen på Bionova
Stans i nydyrking av myr	0,005	Vi har fått gjennomslag for forbud mot nydyrking av myr, i tillegg til forbud mot nedbygging i andre sektorer. Vi har også fått gjennomslag for forbud mot nye torvuttak, men vi vil også ha forbud mot eksisterende uttak og omsetning av torv
Totalt jordbruk	1,175	

Andre sektorer	Kutt i 2030	Våre tiltak
Redusert matsvinn	0,21	Vi har fått gjennomslag for at regjeringen skal innføre en matkastelov
Fase ut fossil gassoppvarming i bygg	0,11	Vi øker Enovastøtten og øker planene for produksjon av avansert biodrivstoff i Norge gjennom Bionova
Øke uttak av metan fra avfallsdeponi	0,08	Vi øker Enovastøtten
Øke utsorteringen av plastavfall	0,07	Vi vil innføre en materialavgift på jomfruelige produkter og stille krav til materialgjenvinning
Øke gjenvinningen av tekstiler	0,016	Vi vil stille krav til materialgjenvinning, og innføre en avgift på tekstiler
Totalt andre sektorer	0,486	

Samlede utslippskutt

Alle utslippskuttene kan sammenfattes i følgende tabell:

Klimatiltak etter sektor	Kutt
Transport	4,73
Petroleum	3,41
Industri og næringsliv	6,4
Jordbruk	1,175
Andre sektorer	0,486
Sum	16,20

Totale utslippskutt SVs kutt + referansebane	29,7
Prosentvis kutt relativt til 1990	57,9 %
Norges utslipp i 1990	51,3
Norges utslipp i 2030 hvis denne planen gjennomføres	21,6

Prioriteringer

Alle beløp er sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett.

Rammeområde 1: Statsforvaltning

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
DFD	1,2	1	Redusere apanasjen for å ta ut utgifter til drift og utvikling av de private eiendommene	-10
DFD	1	50	Kutt i det kongelige hoff	-20
DFD	20	1	Kutt i statsministerens kontor	-16
DFD	21	1	Kutt i statsrådet	-25
DFD	1511	30	Kutte ombygging av Hammersborgtunnelen	-750
DFD	1520	1	Statsforvalteren, tilsyn enslige mindreårige asylsøkere	15
Sum utgifter				-806
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 1				806

Rammeområde 2: Familie og forbruk

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Barn/familie				
BFD	845	70	Øke barnetrygden med 202 kr i måneden fra 1. mars	2 234
BFD	2530	70	Innføre minsteytelse for foreldrepenge på 1,7 G (opptrapping til 2 G) fra 1. juli, i stedet for engangsstønad	220
BFD	856	1	Overføre enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet. Vi starter i 2025 med å overføre alle 15-åringene fra 1. juli	139
BFD	855	22	Styrking av spesialiserte fosterhjem	20
BFD	855	22	Etableringsstøtte for ideelle aktører i barnevernet	10
BFD	840	70	Mental helse hjelpetelefon foreldresupport	4

Voldsforebygging				
BFD	840	60	Doble tilskuddsordningen for utbygging og bygningsmessig oppgradering av krisesenter	13,5
BFD	840	61	Incest og voldtektssentrene	15
BFD	840	70	Krisesentersekretariatet, økt driftstilskudd	5
BFD	840	21	Mentorordning for for voldsutsatte i regi av Norske Kvinners Sanitetsforening	1
BFD	840	21	Informasjonskampanje om krisesenter og andre hjelpetilbud for voldsutsatte	1
Idrett og frivillighet				
BFD	846	61	Fritidsklubber, penger til etablering og drift	100
BFD	846	70	Øke grunnstøtten til barne- og ungdomsorganisasjonene	12
BFD	846	70	GAME Arendal	2
BFD	881	78	Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL). Styrke den brede tros og livssynsdialogen rettet mot unge	1,5
Inndekninger				
BFD	845	70	Fjerne engangsstønaden fra 1. juli. Erstatte med en minsteytelse for foreldrepenge for familier uten egen opptjening.	-308
Sum utgifter				2 470
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 2				-2 470

Rammeområde 3: Kultur

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Idrett og frivillighet				
KUD	315	78	Lokale aktivitetsmidler for å øke deltagelsen i idrett	50
KUD	315	86	Vikersund hoppsenter	1
Kultur i hele landet				
KUD	315	79	Kulturrom - tilskuddsordning for teknisk utstyr og lokaler	25
KUD	337	71	Utstillingshonorarer	20
KUD	320	55	Tverrgående kulturvirksomhet, Kulturfondet	8
KUD	320	75	Melahuset	2
Språk, litteratur og lesing				
KUD	320	55	Styrke skolebibliotekenes innkjøpsordning	14
KUD	320	55	Styrke innkjøpsordningen for sakprosa	15
KUD	320	55	Tidsskrift og kritikk, Kulturfondet	10
KUD	320	74	Tidsskriftet Forum Samora	1
KUD	329	78	Tidsskrift for arkiv og dokumentasjonsforvaltning	1,5
KUD	320	75	Litteraturhusene i Oslo og Bergen	2
KUD	326	73	Noregs mållag	1
Medier				
KUD	335	71	Produksjonstilskudd for nyhets- og aktualitetsmedier	35
KUD	335	73	Institutt for journalistikk	2
Film				
KUD	334	50	Filmfondet	40
KUD	334	73	Regionale filmsentre og filmfond og økt støtte til formidling	10
Musikk- og scenekunst				
KUD	320	55	Fri Scenekunst, Kulturfondet	20
KUD	320	55	Musikkarrangører, Kulturfondet	20
KUD	320	74	Musikeralliansen	10
KUD	320	74	Norsk skuespiller- og danseallianse (SKUDA)	5
KUD	320	70	Koreda dansefestival	1,7
KUD	320	74	Leveld kunstnartun	1
KUD	320	74	Noregs husflidslag	0,5
KUD	320	75	Studium Actoris	2
KUD	320	75	Cirka teater	2
KUD	320	75	Jakob Sande – senter for forteljekunst	2,5

KUD	322	70	Tilskuddsordningen for nasjonale kulturbygg, øremerket Kloden teater	15
KUD	323	70	Kloden teater, drift	3
KUD	323	70	Turnéteateret i Trøndelag	4
KUD	323	70	Teater Vestland	3
Museer og visuell kunst				
KUD	328	70	Norsk skogfinsk museum	3
KUD	328	78	Huset Aukrust	5
KUD	328	70	Næringslivsarkivet	5
KUD	328	70	Nordenfjeldske kunstindustrimuseum	4
KUD	328	70	VITI - Anders Svor-museet i Hornindal	2
Likestilling, deltagelse og mangfold				
KUD	320	74	Safemuse – residenser for forfulgte og truede kunstnere	10
KUD	351	70	Økt støtte til kvinneorganisasjonene	5
KUD	351	72	Økt støtte til de skeive organisasjonene	5
KUD	351	70	Tilskudd til tiltak mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer	5
KUD	351	72	Skeivt arkiv	1,5
KUD	351	72	Rosa kompetanse barnevern	0,3
Kulturminner				
KUD	1429	75	Fartøyvernsentrene	10
KUD	320	55	Kulturvern, frie prosjektmidler	4
Sum utgifter				389
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 3				-389

Rammeområde 4: Utenriks

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Humanitære katastrofer				
UD	150	70	Sudan, Burkina Faso, Somalia m.m.	750
UD	159	70	Gaza	750
UD	153	70	Flyktninger og internt fordrevne	750
UD	153	72	Vertssamfunn for flyktninger	290
Langsiktig utviklingshjelp				
UD	159	75	Afrika	1 000
UD	159	72	Afghanistan	50
UD	160	70	Helse, inkludert UNAIDS	130
UD	161	70	Utdanning	50
UD	162	72	Tilgang til fornybar energi	200
Sivilsamfunn, menneskeretter og demokrati				
UD	170	70	Sivilsamfunn	1 000
UD	152	70	Menneskerettigheter	200
UD	152	70	Students at Risk	11
UD	152	71	FNs høykommissær for menneskerettigheter	50
UD	159	70	Menneskerettighetsorganisasjoner i Midtøsten	200
UD	159	71	Menneskerettigheter i Europa og Sentral-Asia	50
UD	159	76	Myanmar	40
UD	159	77	Latin-Amerika	20
FN må styrkes				
UD	171	70	UNDP - kjerne støtte	100
UD	171	71	UNICEF - kjerne støtte	100
UD	153	71	FNs høykommissær for flyktninger	50
UD	164	71	UN Women	20
UD	151	73	FN og globale utfordringer	130
UD	151	74	Pliktige bidrag til FN	20
Fred og nedrusting				
UD	151	70	Fredelig konfliktløsning og fredsprosesser	60
UD	151	71	Nedrusting og forebygging av konflikter	40
UD	151	72	Stabilisering av land i krise og konflikt	50
UD	118	72	Nedrustingsorganisasjoner	10
UD	118	75	Fredsorganisasjoner	10

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
UD	118	76	Menneskerettighetsforkjempere i Russland	20
UD	118	78 (ny)	Humanitært initiativ mot atomvåpen	50
Inndekning				
UD	172	70	Verdensbanken	-525
UD	172	71	Regionale fond	-450
UD	162	72	Tapsavsetning garantiordning	-375
UD	162	76	Tapsavsetning klimainvesteringsfondet	-250
UD	115	71	Næringsfremme	-10
UD	117	77	EØS-finansieringsordninga	-77
Sum utgifter				4 514
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 3				-4 514

Rammeområde 5: Justis

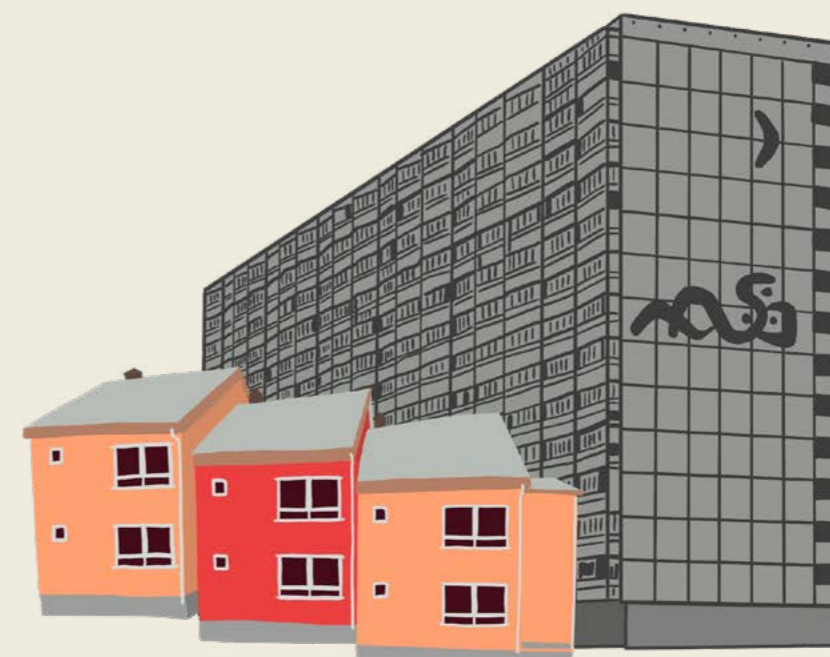
Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Fri rettshjelp				
JD	470	1	Oppjustere inntektsgrensen for fri rettshjelp, slik at 40 % av befolkningen er dekket	100
JD	470	1	Øke salærsatsene og endre stykkprisforskriften for å øke timetallet i asylsaker	30
JD	470	72	Øke tilskuddet til spesielle rettshjelpstiltak, som bl.a. Jussbuss, Gatejuristen, JURK og NOAS	22
JD	470	72	Øremerket støtte til NOAS' domstolsprosjekt for å prøve prinsipielle utlendingssaker for domstolene	5
Domstoler				
JD	410	1	Flere dømmende årsverk i domstolene	60
JD	410	1	Innføre satsing på hurtigdomstol i hele landet	30
Kriminalomsorg				
JD	430	1	Økt bemanning i fengslene	125
JD	430	1	Opprustning og vedlikehold av fengsler	35
JD	430	1	Opprette flere plasser i rusmestringsenhetene	10
JD	430	1	Styrke ungdomsteamet i Oslo fengsel	5
JD	430	70	Øke tilskuddet til organisasjoner som Røde Kors' nettverk etter soning, RøverRadion, WayBack, Aurora, og Musikk i fengsel og frihet.	22
JD	430	70	Øremerket støtte til Forandringshusets avhopperprogram	10
Politi og påtale				
JD	440	1	Økt støtte til nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet	10
JD	440	1	Styrke politiets innsats for å etterforske internasjonale krigsforbrytelser	10
JD	440	1	Styrke Økokrim for å bekjempe økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet	15
JD	440	1	Styrke politiets arbeid med organisert kriminalitet	10
JD	440	1	Styrke politiets arbeid med inndragning	15
JD	440	70	Øremerket støtte til FRI - Rosa kompetanse justis	2
Kamp mot vold og overgrep				
JD	443	1	Styrke påtale i politiet for å få ned straffesakskøen	40
JD	440	1	Styrke etterforskning på voldtekt og vold i nære relasjoner	15
JD	440	1	Økt støtte til Statens barnehus, og utvide aldersgrensen til 18 år	10
JD	440	1	Økt bruk av omvendt voldsalarm	5
JD	440	70	Økt støtte til ROSA, tiltak for å hjelpe mennesker ut av prostitusjon, og tiltak for å støtte offer for menneskehandel	5

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Kriminalitetsforebyggende tiltak				
JD	433	1	Styrke Konfliktrådets arbeid med ungdomsoppfølging og ungdomsstraff	15
JD	433	70	Styrke tilskuddsordningen for forebygging av kriminalitet blant barn og unge	10
JD	433	60	Styrke tilskuddsordningen for forebygging av radikaliserings	5
JD	433	1	Igangsette pilotprosjekt rettet mot unge lovbyggere, etter modell fra Aktive Drengene i Danmark	5
Redningstjeneste, samfunnssikkerhet og beredskap				
JD	455	71	Økt støtte til de frivillige beredskapsorganisasjonene	10
Kvoteflyktninger				
JD	440	1	Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	21
JD	440	1	Ta imot 100 asylsøkere fra Sør-Europa	2
Svalbard				
JD	480	50	Svalbard kirke	1
Inndekningsforslag				
JD	440	1	Omprioritering fra grunnfinansiering til spisse satsinger i politi og påtalemyndighet	-110
JD	440	1	Omprioritering til kriminalomsorg og domstol for å se straffesakskjeden i sammenheng	-200
Sum utgifter				350
Inntekter				
JD	3440	6	Fjerne gebyret for familiegjenforening for flyktninger og senke gebyret i andre familiegjenforeningssaker fra 10 500 til 5 900 kr	-28
Sum inntekter				-28
Sum rammeområde 5				-378

Rammeområde 6: Innvandring, regional utvikling og bolig

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Innvandring				
AID	flere	flere	Ta imot 5000 kvoteflyktninger	965
JD	490	1	Relokalisere 100 asylsøkere fra Sør-Europa	17
Integrering				
KDD	590	72	Styrke de nasjonale områdesatsingene i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Trondheim, Sarpsborg, Fredrikstad, Kristiansand og Skien	100
AID	671	62	Øke støtten til områdesatsingene i Oslo indre øst, Oslo sør, Groruddalen i Oslo og Strømsø i Drammen	50
AID	671	61	Reversere kutt i dekningsgraden til bosetting av enslige mindreårige asylsøkere	373
AID	671	71	Øke tilskuddet til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner	50
AID	671	62	Økt støtte til kommunale integreringstiltak, herunder norskopplæringen	25
AID	490	60	Gratis SFO for barn i asylmottak	21
JD	490	71	Øke tilskuddet til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	10
AID	672	60	Øke antall norsktimer til beboere i asylmottak fra 175 til 250 timer	20
AID	671	60	Støtte til læremidler på nynorsk for voksenopplæringen for flyktninger og asylsøkere	4
AID	670	1	Flere mangfoldsrådgivere i ungdomsskolen og i videregående skoler	5
JD	490	flere	Overføre enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet. Vi starter i 2025 med å overføre 15-åringene fra 1. juli	-24
Rettsikkerhet for asylsøkere og flyktninger				
JD	491	21	Doble antallet nemndsmøter i UNE (penger til muntlige høringer)	10
JD	491	1	Innføre sakkyndige uttalelser i utvisningssaker som berører barn	6
JD	490	1	Kutt i UDIs arbeid med opphør og tilbakekall av statsborgerskap	-2
	491	1	Kutte i tilbakekall av statsborgerskap og opphør av flyktningstatus	-2
En trygg og stabil boligsektor				
KDD	581	76	Bygge flere rimelige utleieboliger (tilskuddsordning)	400
KDD	581	79	Gjenninføre heistilskuddet for tilpassing av boliger	5,6
Sommerjobb til unge				
AID	590	65	2500 sommerjobber for unge i utsatte områder	43
Urfolk og nasjonale minoriteter				
KDD	560	50	Sametinget	170
KDD	567	73	Kvensk språk og kultur	10
KDD	567	70	Norske kveners forbund	3
KDD	576	70	Skogfinske formål	4

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
KDD	567	72	Det mosaiske trossamfunn	1
Inndekning				
KDD	553	71	Omprioritere fra investeringstilskudd for grønne investeringer i Innovasjon Norge til andre klimatiltak	-40
Sum utgifter				2 224
Inntekter				
KDD	5615	80	Renteinntekter Husbanken	18
Sum inntekter				18,0
Sum rammeområde 6				-2 206
90-poster				
KDD	4212	90	Øke låneramma til Husbanken med 12 mrd	844
KDD	5312	90	Avdrag på lån til Husbanken	4,9

Rammeområde 7: Arbeid og sosial

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Overskrift?				
AID	2670	73	Øke minstepensjonen for enslige med 12 000 fra 1. mai	604
AID	2670	73	Øke garantipensjonen for enslige med 12 000 (høy sats) fra 1. mai	15
AID	2655	70	Øke fribeløpet for uføre til 1G fra 1. juli	371
AID	2651	70	Økte minstesatser AAP med 7500 kroner fra 1. april	353
AID	2661	70	Prisjustere grunnstønadene til folk med varig skade, sykdom eller funksjonsnedsettelse	57
AID	634	77	Til sammen 1000 nye plasser for varig tilrettelagt arbeid (VTA) i 2025	73
AID	601	75 (ny)	Etter- og videreutdanning. Kompetansereform for industrien (pilot)	50
AID	2661	79	Styrke potten til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år	25
AID	601	76 (ny)	Innføre pott til eldrepolitiske tiltak	20
AID	621	70	Øke støtten til akuttovernattingstilbud og andre humanitære tiltak	10
AID	601	70	Ny tilskuddsordning for organisasjoner som bistår ofre for arbeidslivskriminalitet	5
AID	352	70	Ekstrabevilgning til valgdekning for TV Bra	1
Inndekninger				
AID	2650	76	Redusert bevilgning til ekspertbistand	-32
AID	605	1	Kutte rådgivende legestillinger i NAV	-124
AID	612	1	Mindreutgifter ved økt minste pensjonsnivå	-24
AID	612	1	Mindreutgifter ved økt garantipensjonsnivå	-3
Sum utgifter				1 401
Inntekter				
AID	3640	85	20 % økning av tvangsmulkt ilagt pga. manglende oppfølging av pålegg fra Arbeidstilsynet	1
AID	3640	86	20 % økning av overtredelsesgebyr ilagt virksomheter for brudd på arbeidsmiljøregelverket	6
Sum inntekter				7
Sum rammeområde 7				-1 394

Rammeområde 8: Forsvar

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Styrking av Forsvaret				
FD	1700	71	Frivillige organisasjoner	10
FD	1720	1	Beholde personell og personellstyrking	800
FD	1720	1	Økt aktivitetsnivå i Forsvaret	800
FD	1720	1	Flere innkalt til førstegangstjeneste	330
FD	1720	1	Heimevernet	140
FD	1720	1	Styrking av sivilt personell	300
FD	1720	71	Veteranorganisasjoner og veterantiltak	9
FD	1710	47	Oppgradering og vedlikehold, Kjevik	45
Inndekning				
FD	1700	53	Risikokapital, NATOs innovasjonsfond	-13,5
FD	1700	71	Sikkerhetspolitisk samarbeid med USA	-4,5
FD	1700	78	Det europeiske forsvarsfondet og DIANA	-308
FD	1710	47	Flytting av Luftforsvarets skolesenter	-140
FD	1720	1	Norsk fregatt og styrker til Indo-Stillehavet	-330
FD	1720	1	Trekke ut norske styrker fra Irak m.m.	-130
FD	1720	1	Eksterne konsulenter	-200
FD	1735	21	Etterretningstjenesten	-90
FD	1760	1	Driftsutgifter, kampflyinnkjøpet	-10
FD	1760	44	NATO-prosjekt i Norge	-20
FD	1760	45	Tilrettelagt innhenting (masseovervåkning)	-438
FD	1760	45	F-35-kampfly, tilleggsutstyr	-750
Sum utgifter				0
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 8				0

Rammeområde 9: Næring

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
NFD	2121	50	Styrke risikolåneordningen for lav- og nullutslippsskip	200
Inndekningsforslag				
NFD	2421	50	Kutte petroleumsprosjekter i Innovasjon Norge	-53
NFD	2421	71	Kutte petroleumsprosjekter i Innovasjon Norge	-6
NFD	952	70	Forvaltningskostnader for særskilte oppdrag i Investinor	-8
NFD	906	1	Omprioritere fra Direktoratet for mineralforvaltning	-10
NFD	2421	50	Omprioritere midler fra Innovasjon Norge	-105
NFD	2421	74	Omprioritere midler fra Innovasjon Norge	-596
NFD	2421	76	Kutte petroleumsprosjekter i Innovasjon Norge	-4
NFD	915	1	Legge ned Regelrådet	-12
Sum utgifter				-595
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 9				595
90-poster				
NFD	950	90	Styrke Nysnøs satsing på grønn industri	20 000
NFD	2426	90	Grønn industriutvikling gjennom SIVA	10 000

Rammeområde 10: Fiskeri

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
NFD	919	75	Føringstilskudd	10
NFD	923	22	Styrke Havforskningsinstituttet og arbeidet med kartlegging av havvindområder	30
NFD	919	73	Kutte CO2-kompensasjon til trålere	-500
Sum utgifter				-460
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 10				460

Rammeområde 11: Landbruk

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
LMD	1152	71	Bionova	60
LMD	1115	1	Mattilsynet – særskilt satsing på dyrevelferd	20
LMD	1138	70	NOAH	0,7
Inndekningsforslag				
LMD	1149	71	Redusere tilskuddet til skogsbilveier	-53
LMD	1149	73	Redusere støtte til skog-, klima- og energiltak	-20
LMD	1150	50	Redusere støtten til veibygging i vanskelig terreng i skogen	-60
Sum utgifter				-52
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 11				52

Rammeområde 12: Olje og energi

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Klima og energi				
ED	1820	22	Øke satsingen på klimatilpasning, flom- og skredsikring	300
ED	1825	50	Energieffektivisering i Enova	250
ED	1825	60	Energieffektivisering i kommunale bygg	250
ED	1850	76 (ny)	Penger til norsk deltakelse i EUs hydrogenbank	500
Inndekninger				
ED	1800	72	Redusert tilskudd til internasjonale organisasjoner	-1
ED	1800	72	Kutte tilskudd til olje- og energiformål	-4
ED	1810	1	Sokkeldirektoratet, driftsmidler petroleum	-200
ED	1810	21	Ikke sette av midler til mer kartlegging av oljeressurser og havbunnsmineraler	-202
ED	1810	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	-20
ED	1850	73	Redusere midler til oljeforskning og gruvedrift på havbunnen	-288
ED	1850	75	Kutte Norwegian Energy Partners	-15
NFD	954	70	Kutt i tilskudd til administrasjon i Petoro	-23
Sum utgifter				547
Inntekter				

ED	5582	75	Innføre en sektoravgift for Havindustri tilsynet etter tilsvarende modell som sektoravgiften for Finanstilsynet	165
Sum inntekter				165
Sum rammeområde 12				-382

Rammeområde 13: Miljø

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Klima og miljø				
KLD	1428	50	Punktutslippsprogrammet i Enova. Kutte utslipp i industrien gjennom karbondifferansekontrakter	2000
KLD	1428	50	Punktutslippsprogrammet i Enova. Fjerne CO2 fra luften	500
KLD	1428	50	Støtte til nullutslipp i fiskerinæringen under Enova	200
KLD	1420	61	Klimasats	225
KLD	1420	63	Kompensasjonsordning for nullutslippshurtigbåter	100
KLD	1420	85	Miljøorganisasjoner	5
KLD	1420	85	Klimapark 2469	2
Natur				
KLD	1420	32	Skogvern	444
KLD	1420	60 (ny)	Opprette en rentekompensasjonsordning til kommuner for investeringer i vann- og avløpsanlegg - låneramme på 10 mrd. kr. Oppstart 1. juli	250
KLD	1420	60	Natursats	225
KLD	1420	80	Naturrestaurering og tiltak for Oslofjorden	100
KLD	1420	80	Restaurering av Porsangerfjorden	3
KLD	1420	31	Restaurering av myr	30
KLD	1420	1	Miljødirektoratet	20
KLD	1410	23	Mareano, kartlegging av havvindområder	20
KLD	1410	21	Miljødata, styrke generell miljøovervåking	20
KLD	1411	70	Artsdatabanken, artsprosjektet og styrking av frivillig artskartlegging	13
KLD	1420	69	Plastopprydding - Mausundvær feltstasjon	25
KLD	1420	80	Fjellrev	7
KLD	1420	85	Runde miljøsenter	6
KLD	1420	30	Statlig oppkjøp av friluftsområder	10
KLD	1420	66	Juridisk bistand for å sikre tilgang til strandsonen	5
KLD	1420	78	Stimulering til friluftaktivitet	25
50 millioner til å redde villaksen				
KLD	1420	21	Styrke bekjempelsen av pukkellaks	10
KLD	1420	80	Støtte til frivillige for å bekjempe pukkellaks	5

KLD	1420	21	Laksetrappet i Rana	10
KLD	1420	80	Laksetrappet i Beiaren	20
KLD	1420	21	Styrke overvåkingen av villaks	3
KLD	1420	21	Lage redningsplaner for trua nasjonale laksevassdrag	2
Inndekning				
KLD	1420	74	Kutte CO2-kompensasjon til Hydro	-3400
KLD	1481	22	Kutte i kvotekjøp	-300
Sum utgifter				585
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 13				-585

Rammeområde 15: Helse

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Psykisk helse og rus				
HOD	732	72-75	Styrke tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB)	200
HOD	2755	70	Gratis fastlege og legevakt for rusavhengige	44
HOD	714	79	Styrke søknadspotten for frivillig arbeid med psykisk helse, rus og vold	10
HOD	765	21	Styrke overdoseforebyggende arbeid	10
HOD	761	79	Opprette en nasjonal rusmiddelanalysetjeneste	1
Kvinnehelse				
HOD	732	78	"Sikre trygg og god svangerskaps-, fødsels- og barseloppfølging uavhengig av bosted"	150
HOD	740	21	Ny tilskuddsordning øremerket arbeid med kvinnehelse	15
HOD	732	78	Styrke nasjonalt senter for kvinnehelseforskning	10
HOD	714	21	Etablere systemer for å ivareta et kjønnsperspektiv i beslutningsgrunnlaget på helse- og omsorgsfeltet	5
HOD	760	70	Tilskudd til forsøk med aborttilbud i primærhelsetjenesten	5
HOD	714	79	Ammehjelpen	2
HOD	761	79	Løvemammaene	1
Sykehus				
HOD	732	72-75	Styrket sykehusøkonomi og økt grunnbemanning	1500
HOD	761	68	Forsøk med sekstimersdag og økt grunnbemanning (Tørn)	30
Øvrige satsinger				
HOD	2755/2752	70/72	Gratis fastlege for minstepensjonister	126
HOD	732	70	Opprette flere stillinger for nyutdannede leger (LIS1-stillinger)	64
HOD	762	70	Tilskudd til senter for samisk helseforskning (gjennomføre Saminor 3)	27
HOD	732	70	Samiske helseteam i sør- og lulesamiske områder	6

HOD	700	1	Utvalg for å se på minoritetshelse og arbeidslivstilknytning	3
Inndekninger				
HOD	732	72-75	Kutt i bruk av bemanningsselskaper i helseforetakene	-500
HOD	732	72-75	Redusere omfanget av konsulentbruk i helseforetakene	-650
HOD	760	21	Digital foreldreveiledning, omprioritering til foreldresupport	-5
HOD	781	21	Akseleratorprogram for Innovasjon Norge	-4
Sum utgifter				1 050
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 15				-1 050

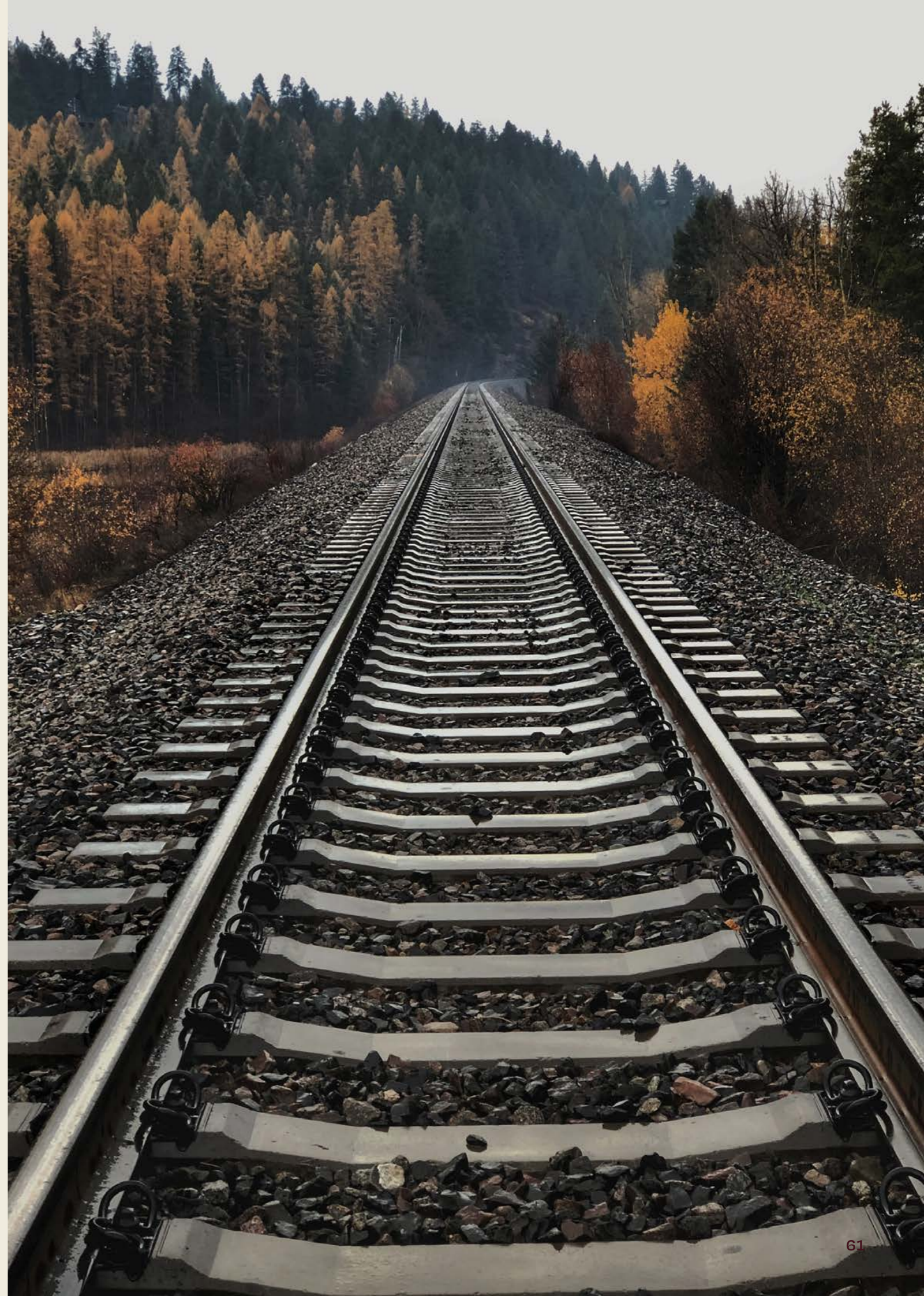
Rammeområde 16: Utdanning og forskning

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
En mer praktisk og variert skole				
KD	226	21	Styrke laget rundt eleven i levekårsutsatte områder	61
KD	2410	70	Øke utstyrsstipendet	24
KD	225	75	Styrke seksualundervisningen - tilskudd til Sex og Politikk	2
KD	226	21	Styrke Dembra skoleprosjekt	5
KD	225	75	Rosa kompetanse i barnehage	0,5
KD	226	21	Styrke arbeidet mot radikaliserings og høyreekstremisme, ved stiftelsen 10. august	7,5
KD	226	21	Styrke den nasjonale støttegruppen etter 22. juli	1
KD	230	1	Kurs for svaksynte elever	7
Forskning og høyere utdanning				
KD	260	50/70	Styrke grunnforskningen ved universiteter og høyskoler	300
KD	260	50	Oppstart psykologistudie i Stavanger (48 studieplasser)	7
KD	260	50/70	150 nye studieplasser til helsesykepleiere	11
KD	260	50	Sikre videre forskning på arktisk klima (COAT - UiT)	25
KD	260	50	Griegakademiet	25
Studentvelferd				
KD	2410	50	Studiestøtten økes med 10 prosent og knyttes til grunnbeløpet i folketrygden fra 1. august (opptrapping til 2G)	338
KD	260	50/70	Reversere studieavgiften for internasjonale studenter	134

KD	2410	50	Reversere kuttet i omgjøring av studiestipend	175
KD	260	50	Reversere eksamensavgiften	22
KD	270	75	Oppgradering av 2000 studentboliger	166
KD	270	75	Bygge 500 flere studentboliger og sikre rimelige studentboliger ved å øke tilskuddssatsen til 49 %	194
KD	270	74	Psykisk helse og velferdstilbud for studenter	30
Inndekning				
KD	260	70	Kutte statstilskuddet til NLA	-340
KD	226	21	Avvikle internasjonale prøver, som PISA, TIMMS m.fl	-26
KD	226	21	Avvikle obligatoriske statlige prøver	-167
KD	226	21	Avvikle nasjonale prøver	-542
NFD	920	50	Omprioritere fra mineralstrategi	-5
Sum utgifter				456
Inntekter				
KD	5617	80	Renteinntekter, økt studielån	22
KD	5617	80	Renteinntekter, 100 studieplasser for det grønne skiftet	0,06
KD	5617	80	Renteinntekter, 150 studieplasser for helsesykepleiere	0,1
KD	5617	80	Renteinntekter, oppstart psykologistudiet i Stavanger (48 studieplasser)	0,04
Sum inntekter				22
Sum rammeområde 16				-434
90-poster				
KD	2410	90	Studiestøtten økes med 10 %	1120
KD	2410	90	Studielån, 150 nye studieplasser helsesykepleiere	9
KD	2410	90	Studielån, oppstart psykologistudiet i Stavanger	3

Rammeområde 17: Transport

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Jernbane				
SD	1352	71	Vedlikehold av jernbane	300
SD	1352	73	Vestfoldbanen (reguleringsarbeid Stokke-Sandefjord)	30
SD	1352	73	Rørosbanen	100
SD	132	76	Tilskuddsordning for mer gods fra vei til bane	30
SD	1352	73	Neste trinn for å bedre togforbindelse mellom Oslo og Stockholm (KVU)	10
SD	1352	70	Gjennføre gjennomgående minipris på tog fra 1. juli	5
SD	1352	70	Innføre nasjonal togbillett (interrailbillett), penger til å utvikle teknisk løsning	2
Kollektiv, sykkel og gange				
SD	1332	63	Øke statens bidrag til store kollektivprosjekt til 75 % (opptrapping til 80 %)	219
SD	1332	66	Bedre og billigere kollektivtransport og gang- og sykkelveier, gjennom å øke belønningsmidlene	200
Vei				
SD	1320	22	Prioritere trygge og gode hverdagsveier	300
SD	1320	30	Stoppe miljøfiendtlige motorveier	-700
SD	1321	70	Kutt i Nye Veier og miljøfiendtlige motorveier	-3 378
SD	1320	73	Kutte tilskuddet til reduserte bompenger	-768
Sjø				
NFD	916	30	Utbedre flere havner og farleder	70
NFD	916	60	Øke potten til fiskerihavner med 50 %	40
Annet				
SD	1330	60	Trappe opp den nasjonale ordningen for tilrettelagt transport (TT) til å gjelde hele landet	55
Sum utgifter				-3 485
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 17				3 485

Rammeområde 18: Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Dep.	Kap.	Post	Sak	Bokført (mill. kr.)
Kommunal				
KDD	571	60	Økt overføring til kommuneramma, frie midler	3000
KDD	572	60	Økt overføring til fylkesramma, frie midler	500
Utdanning og oppvekst				
KDD	571	60	1524 flere ansatte i barnehagene	1200
KDD	571	60	Gratis halvdagsplass i SFO for 4. trinn fra 1. august, fullfinansiering	1092
KDD	571	60	Øke bemanningen med penger til en ekstra ansatt i hver SFO fra 1. august	504
Sosial				
KDD	571	60	Øke minstesatsene for sosialhjelp med 10 %	490
KDD	571	60	Styrke krisesentertilskuddet	50
KDD	571	64	Styrke barnevernstjenestene til kommunene	200
KDD	571	60	Styrke barnevernet i Oslo	20
Helse				
KDD	572	60	75 % rabatt på tannhelse for 25-26-åringer fra 1. januar, og for 27-30-åringer fra 1. juli	440
KDD	572	60	Tilskudd til utvidelse og styrking av den offentlige tannhelsetjenesten, inkludert flere tannpleiere	400
Transport og infrastruktur				
KDD	572	60	Bedre kollektivtransport i fylkene	500
KDD	572	60	Vedlikehold av fylkesveier	700
Sum utgifter				9 096
Sum inntekter				0
Sum rammeområde 18				-9 096

Rammeområde 20: Finansadministrasjon mv.

Dep.	Kap.	Post	Sak	Påløpt	Bokført (mill. kr.)
FIN	1618	1	Skatteetaten	50	50
FIN	1618	1	Penger til å utvikle systemer, så registeret over reelle rettighetshavere kan åpnes for allmennheten	10	10
FIN	1618	1	Penger til å utvikle systemer, for å sikre åpenhet om overskuddsflytting i selskaper (land-for-land-rapportering)	10	10
Sum utgifter				70,0	70,0
Sum inntekter				0	
Sum rammeområde 20				-70,0	-70,0

Skatter og avgifter

Skatt	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Formuesskatt	13 880	11 110
Av dette*: Øke bunnfradraget til 1,8 millioner: -225 mill. Øke satsen i trinn 1 til 1,1 prosent: +1670 mill Øke satsen i trinn 2 til 1,3 prosent: +1920 mill Innføre et tredje trinn i formuesskatten på 1,6 prosent over 100 mill kr: +1920 mill Fjerne aksjerabatten (inkludert næringseiendom): +4340 mill Fjerne rabatten for driftsmidler: +130 mill Fjerne verdsettelsesrabatten for primærbolig med høy verdi (over 10 mill kr): +535 mill		
Fjerne rabatten for oppdrett i formuesskatten	300	240
Inntektsskatt	6 720	5 376
Av dette*: Øke personfradraget til 125 000 kr: -11 040 mill. Utbytteskatten økes (oppjusteringsfaktoren settes til 1,86, så det er lik marginalsatt på lønn og utbytte): +2880 mill Trinnskatt, trinn 1: Uendret Trinnskatt, trinn 2: Uendret Trinnskatt, trinn 3: Satsen settes til 16,2 prosent Trinnskatt, trinn 4: Satsen settes til 19,2 prosent Trinnskatt, nytt trinn 5: Satsen settes til 27 prosent Øke innslagspunktet for å betale skatt på pensjon med 12 000 kr: -1920 mill. Øke frikortgrensen til 150 000 kr: -950 mill. Øke minstefradraget i lønnsinntekt til 55 prosent: -65 mill. Sjømannsfradrag: Sats økes til 35 prosent. Øvre grense økes til 100 000 kr: -48 mill. Fiskerfradrag: Sats økes til 35 prosent. Øvre grense økes til 200 000 kr: -77 mill. Gjeninnføre skatt på fordelen av å eie egen bolig. Bunnfradrag på 10 mill kr, sats på 1,7 prosent: +360 mill. Øke frikortgrensen til 150 000 kr Øke minstefradraget i lønnsinntekt til 55 prosent Sjømannsfradrag: Sats økes til 35 prosent. Øvre grense økes til 100 000 kr Fiskerfradrag: Sats økes til 35 prosent. Øvre grense økes til 200 000 kr Gjeninnføre skatt på fordelen av å eie egen bolig. Bunnfradrag på 10 mill kr, sats på 1,7 prosent		
Utvide ordningen med skattebegrensning ved liten skatteevne	-150	0
Reversere regjeringens skatteøkning i introduksjonsstønad til innvandrere, for eksempel fra Ukraina	-40	-32
Saldogruppe d, forhøyet startavskrivning på 10 prosent	-2 720	-250
Øke treprosentsregelen i fritaksmetoden til 7,5 prosent	780	0
Fjerne påslaget i skjermingsfradraget	340	270
Flytte finansskatten fra lønn til overskudd og fjerne skatteutgiften	5 950	-2290

Øke grunnrenteskatten på oppdrett til 35 prosent og fjerner bunnfradraget	5 600	0
Fjerne de gunstige skattereglene for bygging av skogsveier	70	62
Øke tonnaskatten med 10 prosent	7	0
Sette firmabilbeskatning av elbil til 80 prosent av fossilbil	-400	-320
Sum skatter	30 337	14 166

*Den samlede effekten av alle SVs endringer i inntekt- og utbytteskatten er beregnet av SSBs skattemodell som tar hensyn til at når man gjør flere skatteendringer samtidig kan de påvirke hverandre. Beløpene som anslår hvilken effekt endringene har hver for seg, er isolerte beregninger ved å kun gjøre den endringen. På trinnskatt har vi ikke proveny for alle endringene isolert sett, bare samla.

Avgifter	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Økt CO2-avgift (opptrapping til 3500 kr i 2030, for å nå klimamålene)	3 215	2930
Reversere kuttet i CO2-avgiften for kvotepliktig utslipp i sjøfarten	45	40
Økt opptrapping av avgiften på HFK/PFK (CO2-avgift)	72	64
Øke veibruksavgiften på diesel (mineralolje)	690	630
Reversere kuttet i veibruksavgiften på bensin	270	250
Gjeninnføre grunnavgift på mineralolje (gjelder for ikke-veigående maskiner)	1 900	1750
Nedjustere innslagspunktet for når man må betale for CO2-utslipp i engangsavgiften for personbil fra 70 til 35 gram	50	46
Øke satsene for CO2-utslipp i engangsavgiften for varebil med 50 %	500	460
Fjerne de negative satsene for ladbare hybridbiler	-25	-23
Gi elbiler samme trafikkforsikringsavgift som fossile biler	-285	-140
Gi fritak for trafikkforsikringsavgift for alle elektriske varebiler	-150	0
Gjøre det billigere med brukte elbiler, ved å gjeninnføre 75 % rabatt på omregistreringsavgift	-400	-400
Innføre momsfrigjøring på reparasjon av klær, sko, husholdningsvarer, fritidsvarer og elektronikk	-600	-300
Reversere regjeringens kutt i flypassasjeravgift i Europa	600	550
Øke flypassasjeravgiften utenfor Europa med 20 %	90	80

Fjerne dokumentavgiften for førstegangskjøpere	-2 300	-2070
Redusere dokumentavgiften med 0,1 pst for alle andre	-398	-381
Innføre en omsetningsavgift på private helseforsikringer på 25 prosent	775	698
Sum avgifter	4 049	4 184
Sum skatter og avgifter	34 386	18 350

Skatter og avgifter på sokkelen (påvirker ikke handlingsrommet i budsjettet)	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Øke CO2 avgiften på sokkelen til samme nivå som ikke-kvotepliktig sektor (nettoproveny)	1 450	1 330
Fjerne friinntekten i det midlertidige oljeskatteordningen	8 600	4 300
Innføre omstillingsavgift på olje, 50 kr per fat (nettoproveny)	6 300	3 100
Innføre omstillingsavgift på gass, 50 kr per fat o.e. (nettoproveny)	6 500	3 200
Fjerne CO2-avgiftsfritak i grunnavgiften på innretninger på kontinentalsokkelen	1 300	1 200
Fjerne skatteutgiften knyttet til gunstige avskrivningsregler for rørledninger og produksjonsinnretning i petroleumsvirksomhet	2 000	1 000
Sum skatter og avgifter på sokkelen	24 150	13 130

**Alternativt
statsbudsjett**

2025